

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра обліку і аудиту

Гострик Аліна Дмитрівна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ
ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Кваліфікаційна робота магістра на здобуття
ступеня вищої освіти: магістр
галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності: 071 «Облік і оподаткування»
за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит
підприємницької діяльності»

Керівник кваліфікаційної
роботи магістра:
д-р. екон. наук, доцент
Белінська С.М.

Рецензент:
д-р наук з держ.упр, доцент
Стоян О.Ю.

Миколаїв 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	7
1.1 Економічна сутність власного капіталу як об’єкта обліку, аналізу і контролю	7
1.2 Законодавчо-нормативні аспекти обліку і контролю власного капіталу ...	13
2 МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	24
2.1 Методи аналізу власного капіталу підприємства для цілей управління....	24
2.2 Методи обліку та контролю власного капіталу підприємства	33
3 ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІММ-БІЛЛЬ-ДАНН»	39
3.1 Аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Вімм-Біллль-Данн Україна»	39
3.2 Застосування методів обліку та контролю щодо власного капіталу підприємства для прийняття управлінських рішень	46
4. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБґРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	57
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність дослідження. Процес розвитку ринкових відносин супроводжується значними змінами у складі джерел забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємств. Власний капітал, його структура та розмір характеризують фінансово-майновий стан та фінансову незалежність суб'єктів господарської діяльності [20].

В Україні сформована законодавча база, яка є достатньо змістовною та регламентує систему бухгалтерського обліку та контролю, у т. ч. власного капіталу, де передбачено організацію обліково-аналітичної діяльності, що залежить від форми господарювання, організаційно-правової форми компанії, характеру, технології і обсягу діяльності підприємства; чисельності персоналу; структури управління та ін. Відмінною ознакою останніх років є збільшення коло зацікавлених користувачів у фінансовій звітності суб'єктів господарювання, за рахунок активної співпраці національних підприємств із зарубіжними країнами, розширення зовнішньоекономічних зв'язків та спрощення їх взаємодії з іноземними інвесторами та партнерами.

Також об'єктивно зростає необхідність більш точного прогнозування ситуації над ринком і місця організації у ньому. Такий прогноз стає точнішим, якщо він базується на результатах оцінки фінансового стану організації, що підвищує роль аналізу фінансового становища щодо оцінки виробничої та комерційної діяльності і, насамперед, у наявності, розміщенні та використанні капіталу та доходів будь-якої комерційної чи виробничої організації.

Аналіз є надійним інструментом, за допомогою якого зацікавлені користувачі можуть підвищити якість ухвалення управлінських рішень. Використання аналітичної інформації дає можливість знайти та виправити помилки у фінансовій діяльності та виявити резерви зростання вартості підприємства.

Таким чином, необхідно раціонально організувати облік, аналіз та контроль власного капіталу, що допоможе отримати точну та необхідну

інформацію про власні джерела майна підприємства, набуває суттєвої актуальності.

Питанням щодо формування та зміни власного капіталу займалися провідні науковці, зокрема, Ареф'єва О. В., Безкоровайна Л. В., Бродська І. І., Голячук Н. В., Городня Т. А., Дробязко С. І., Євтушевська О. О., Іщенко Я. П., Камінська Т. Г., Любар О. О., Мелень О. В., Ночовна Ю. О., Петришин Л., Піхняк Т. А., Погріщук Г. Б., Свистільник К. П., Слесар Т., Яровенко Т. С. та ін.

Питання щодо економічного аналізу власного капіталу розглядали такі науковці, як Боднарчук А. В., Королюк Т. М., Плотников Д. В., Свірідова С. С., Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. та ін.

Проблеми щодо внутрішнього контролю власного капіталу підприємства та напрями їх вирішення здійснювали: Гейер Е. С., Виноградова М. О., Візіренко С. В., Голуб Л. О., Жидаєва Л. І., Каховська О. В., Мельник Т. Г., Шендригоренко М. Т., Шевченко Л. Я. та багато інших.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що система бухгалтерського обліку, аналізу та контролю забезпечує надійне накопичення інформації та забезпечення прийняття рішень щодо формування та зміни власного капіталу підприємства.

Мета роботи та завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та удосконаленні процесу організації обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві.

Мета дослідження визначила основні завдання, спрямовані на її досягнення:

- проаналізувати законодавчо-нормативні теоретичні засади обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємствах;
- узагальнити методику дослідження організації обліку, аналізу і контролю власного капіталу;
- охарактеризувати фінансово-господарську діяльність досліджуваного підприємства;

- дослідити особливості застосування методів обліку та контролю щодо власного капіталу підприємства для прийняття управлінських рішень;
- розробити рекомендації щодо обліку, аналізу та контролю власного капіталу об'єкта дослідження.

Об'єкт дослідження є процес організації обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та організаційно-методичних положень щодо організації обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві.

Методика дослідження. В роботі застосовувалися такі загальнонаукові методики: спостереження, групування і порівняння власного капіталу за досліджуваний період; абстрактно-логічний аналіз, графічний метод і метод виявлення причинно-наслідкового зв'язку.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти, нормативно-правові акти, міжнародні стандарти аудиту та бухгалтерського обліку та фінансової звітності, офіційна інформація Державного комітету статистики України та Міністерства фінансів України, а також інформація про фінансову звітність досліджуваного підприємства.

Наукова новизна дослідження полягає у обґрунтуванні теоретичних положень та методичних рекомендацій щодо удосконалення обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві.

Основні положення наукової новизни полягають у наступному:

удосконалено:

- сутність поняття «власний капітал»: в економічному плані – як вартість, що створює додану вартість; у праві – як атрибут майнових відносин; у бухгалтерському – як вартість, як джерело фінансування активів підприємства. Зроблені роз'яснення є основою для покращення формування власного капіталу та змін в організації обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві.

дістало подальший розвиток:

- облік формування та зміни власного капіталу за допомогою оптимізованого методу його складових з урахуванням особливостей організації та організаційно-правової форми підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість результатів дослідження полягає в можливості використання рекомендацій, висвітлених у кваліфікаційній роботі, комерційними підприємствами стосовно формування, організації та контролю власних джерел майна.

Кваліфікаційна робота є результатом наукового дослідження комплексу теоретичних та практичних питань, пов'язаних з дослідженням організації та удосконалення обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємствах України.

Апробація результатів роботи. Основні результати дослідження знайшли відображення в наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, а також доповідались і обговорювались на науково-практичних конференціях.

Основні результати дослідження викладено у 2 наукових працях, серед них 1 стаття опублікованих у науковому фаховому виданні України.

1 ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

1.1 Економічна сутність власного капіталу як об'єкта обліку, аналізу і контролю

Для створення, розвитку та функціонування суб'єкта потрібен стійкий фундамент у вигляді власного капіталу. Саме він сприяє забезпеченню формування активів та умов економічного розвитку підприємства. Наявність достатнього власного капіталу виступає гарантом інтересів внутрішній і зовнішніх зацікавлених сторін [56].

Саме на цю особливості вказує О. О. Любар зазначаючи, власний капітал займає особливе місце, в першу чергу, за рахунок того, що відбувається формування на етапі створення компанії і протягом усього періоду діяльності нарощується [37].

Хоча власний капітал є важливою частиною капіталу бізнесу та показником фінансової стабільності бізнесу, це одне з найбільш незрозумілих пояснень. На сьогодні сформовано декілька підходів тлумачення даної дефініції, а саме бухгалтерський та економічний.

З моменту становлення ринкового механізму та вдосконалення системи бухгалтерського обліку вітчизняні вчені проводили дослідження власного капіталу як предмета бухгалтерського обліку відповідно до стандартів обліку. [39].

Дослідники О. Ареф'єв та І. Мягих розглядають власний капітал як загальну вартість коштів, що належать суб'єкту господарювання та використані для створення частини активу та забезпечення інтересів його кредиторів [1, с. 166].

Яровенко Т. С. та Свистільник К. П. стверджують, що власний капітал є основною складовою загального потенціалу підприємства на початку його створення та в ході ведення господарської діяльності [82].

Досить цікаво до дослідження власного капіталу підходить Р. Н. Антоні, на думку якого власний капітал є відображенням інвестицій на балансі підприємства (за умови, що підприємство не має заборгованості по сплаті своїм інвесторам) [83].

У фінансовому напрямку теорію власного капіталу розглядає Л. В. Безкоровайна, підсумовуючи, що капітал є джерелом самого підприємства, внесеного його засновниками, або сумою чистого прибутку, реінвестованого для формування грошових коштів або матеріальних активів компанії [4, с. 950]; Ф. Максимова додала, що це власні джерела фінансування підприємства, вкладені засновниками, які не мають фіксованого терміну повернення, що є сукупним розміром реінвестованого прибутку за час діяльності підприємства [38]; за даними В. В. Сопка, власний капітал – це підприємства з власним джерелом, створені засновниками з прибутку, який вже оподатковується або залишений ними в бізнесі, на невизначений період [74, с. 141].

Бутинець Ф. Ф. під власним капіталом вбачає частку фінансових ресурсів, коштів, вкладених у підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку [9, с. 317]. З точки зору фінансового аналізу, власний капітал підприємства, як власні фінансові ресурси, формується за рахунок початкового капіталу, наданого власником, та інших внесків юридичних та фізичних осіб, резервів, надбаних підприємством та спрямовані на забезпечення потреби підприємства в основних та оборотних коштах [30].

Власний капітал у матеріальному напрямку Т. А. Городня стверджує, що саме нагромадження запасів економічних благ шляхом збереження їх у вигляді готівки та реальних капітальних благ, що залучається його власниками у господарський процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва, що генерують дохід, який в економіці функціонування в системі засноване на ринкових принципах і поєднані з факторами часу, ризику та ліквідності [13]; Я. П. Іщенко та Л. В. Галайда показують власний капітал як сукупність грошових, матеріальних та нематеріальних форм економічних благ, що

приймають участь у господарському процесі суб'єкта без фіксованої дати повернення їх власникам і здатні приносити дохід. [14, с. 146]; в свою чергу Т. М. Королюк стверджує, що власний капітал – це ті економічні блага, які у сукупності грошової, матеріальної та нематеріальних формах залучені в оборот без встановленого терміну повернення і здатні генерувати прибуток [15, с. 6]. Власний капітал у вигляді певної суми коштів розглядають також Т. Г. Мельник та В. В. Димніч. Дослідники вказують, що в цьому випадку капітал витрачається на засоби виробництва та на заробітну плату працівникам. Кругообіг закінчується в той час, коли виготовлений товар продається і знову перетворюється на гроші, проте вже в більшій кількості [39, с. 670].

Отже, науковці досліджують поняття «власний капітал» з різних сторін. Одна група визначень фіксує фінансову сторону (як частину фінансових ресурсів, гроші), інша – натуральну (запас благ, матеріальних цінностей). Загалом власний капітал виступає економічною категорією, яка широко використовується в корпоративних системах фінансового управління. Водночас економічна природа та еволюція цієї категорії свідчать про те, що вона була відома задовго до існування механізмів корпоративного фінансового управління. Незалежно від форми власності підприємства, власний капітал є фундаментом створення бізнесу. Це один з найважливіших факторів будь-якої економічної діяльності компанії.

Зазначимо, що існує також бухгалтерський підхід до формулювання власного капіталу, що віднайшло своє відображення у НП(С)БО 1 та визначає як частку, що залишається в активах підприємства, після розрахунків по його зобов'язаннях [26]. Дане визначення демонструє порядок щодо розрахунку власного капіталу, проте не розкриває джерел його формування та використання. В зарубіжній практиці не існує такого розуміння, як «власний капітал», аналогом до нього є поняття «чисті активи» (netassets). Умовний поділ складових власного капіталу відображається в трьох групах (табл. 1.1). Вони показують суму, яку власники підприємства віддали в розпорядження внески у вигляді нерозподіленого прибутку.

Таблиця 1.1 – Структура власного капіталу

Вкладений капітал	Накопичений капітал	Регулюючий капітал
Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал в дооцінках	Вилучений капітал
	Додатковий капітал (за вирахуванням іншого вкладеного капіталу)	
Інший вкладений капітал	Резервний капітал	Неоплачений капітал
	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	

Джерело: узагальнено автором

Дослідники Г. Б. Погріщук та Р. Є. Волощук [56] стверджують, що до кожного з видів власного капіталу наводять свої функції (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Функції та роль власного капіталу підприємства

Назва функції власного капіталу	Зміст функції власного капіталу	Роль власного капіталу
1	2	3
Первинні (базові) функції		
Формувальна	Мобілізація фінансових ресурсів і створення матеріальних умов для заснування й функціонування підприємства	Акумулявання фінансових ресурсів для створення фінансової бази підприємства
Розподільна	Забезпечення участі власників у розподілі чистого прибутку та активів при ліквідації підприємства	Встановлення пропорцій розподілу чистого прибутку та активів між власниками підприємства
Управлінська	Забезпечення участі власників підприємства у прийнятті управлінських рішень	Визначення можливості власників приймати участь в управлінні підприємством
Захисна	Підтримання належної фінансової стійкості та платоспроможності підприємства	Уникнення фінансових ризиків, пов'язаних з формуванням і використанням капіталу підприємств
Вторинні (похідні) функції		
Гарантувальна	Підтвердження платоспроможності та фінансової стійкості для кредиторів та інвесторів	Гарантування інтересів кредиторів та інвесторів
Індикативна	Відображення ринкової вартості підприємства, його надійності та адекватності ринковій кон'юктурі	Формування ринкової вартості підприємства
Репрезентативна	Формування позитивного іміджу підприємства для кредиторів та інвесторів	Відображення інвестиційної привабливості підприємства

Джерело: наведено за даними [56]

Узагальнюючи призначення власного капіталу Г. Б. Погріщук та Р. Є. Волощук вказують на те, що він призначений, насамперед, для

формування необхідного обсягу необоротних активів та певної частки оборотних активів підприємства. Дослідниками пропонується в складі функцій власного капіталу підприємства виділяти первинні (базові) та вторинні (похідні) [56].

Зареєстрований капітал показує розмір статутного чи іншого зареєстрованого капіталу згідно до законодавчих та установчих документів, а також внесок до заявленого, але незареєстрованого юридичного капіталу. Пайовий капітал надає характеристики щодо сум пайових вкладів членів споживчої кооперації, колективного сільськогосподарського товариства, житлово-будівельної компанії, кредитної спілки та підприємств, що визначені установчим документом.

Інший вкладений капітал містить в собі додаткові вклади засновників на добровільній основі з метою покращення розвитку підприємства. Рішення про допоміжні внески приймається колективними зборами підприємства. Ці внески не спричиняють збільшення розмірів статутного капіталу та не підлягають реєстрації в державних органах.

Накопичення власного капіталу відбувається в ході здійснення різних видів господарської діяльності підприємства. Тому підприємства можуть створювати капітал переоцінки шляхом переоцінки неліквідних активів та фінансових інструментів.

На корпоративному підприємстві збільшення капіталу, що накопичується може відбуватися за рахунок емісійного доходу, що залишається після вирахування з вартості продажу власних акцій - їх умовної вартості.

При формуванні власного капіталу підприємства курсові різниці можуть виникати через коливання обмінного курсу, що вплине на розмір капіталу підприємства.

Якщо підприємство безкоштовно збирає необоротні активи від інших, це відображається як збільшення додаткового капіталу підприємства. Залишок додаткового капіталу зменшується за вирахуванням суми доходу, визнаного продовж терміну експлуатації необоротного активу, придбаного безоплатно, та

при вибутті активу. Резервний капітал відображається на всіх підприємствах та характеризує собою суму резерву, який утворюється відповідно до законодавчих або установчих документів. Відрахування до резервного фонду відбувається за рахунок нерозподіленого прибутку компанії. Різновидом накопиченого капіталу є нерозподілений прибуток (непокритий збиток), що відображає фінансовий результат роботи підприємства після оплати доходів власникам .

В бухгалтерському обліку виділяють також «неоплачений» та «вилучений» капітал. Неоплачений капітал відображає, яка сума не була внесена засновниками підприємства за внесками до статутного капіталу. Викуплені підприємством акції власної емісії або частки у його відображають фактичну їх собівартість є вилученим капіталом. Ці частки власного капіталу наявні насамперед тому, що основним завданням його обліку є інформування про достовірність наявності матеріальних активів, переданих компаніям. Отже, ці види капіталів коригують фактичну суму власного капіталу. Інформаційними джерелами щодо власного капіталу суб'єктів господарювання є фінансова звітність: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма №4 «Звіті про власний капітал», яка найбільш повно представляє чи є власний капітал на підприємстві, та чи відбувалися зміни в ньому.

Тому можна зазначити, що всі вищезазначені методи пояснення природи справедливості характеризують її з різних позицій: мети формування джерела, його складових, сфери використання. На думку економістів, основним завданням власного капіталу є забезпечення компанії фінансовими ресурсами, необхідними для початку та продовження реальної економічної діяльності. У бухгалтерському тлумаченні власний капітал – це частка в активах підприємства, що залишилася після сплати всіх його зобов'язань. Фінанси оцінюють власний капітал, як внутрішні способи фінансування засновників не зазначаючи строк, за який їх треба повернути.

1.2 Законодавчо-нормативні аспекти обліку і контролю власного капіталу

Численні нормативно-правові акти як загального, так і спеціального характеру, що здійснюють правове регулювання бухгалтерського обліку та здійснюють контроль за власним капіталом підприємства (фірми, компанії) в Україні сформована законодавча база, яка є достатньо змістовною та регламентує систему бухгалтерського обліку та контролю, у тому числі власного капіталу. Законодавча база, що регулює правові основи, а саме порядок їх утворення, поточну діяльність та припинення, права та обов'язки їх учасників наведена на табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Законодавчо-нормативні акти правового регулювання бухгалтерського обліку та контролю власного капіталу підприємства

Повна назва	Посилання на законодавчий акт у тексті
Кодекси	
Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [19]	ГКУ
Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [57]	ПКУ
Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [78]	ЦКУ
Закони України	
«Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV [63]	Законі України № 996-
«Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI [61],	Закон України № 514-VI
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів про статутний капітал України» від 22.12.2010 р. № 2850-VI [64]	Закон України № 2850-VI
«Про товариства з обмеженою та товариства з додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 р. № 2275-VIII [69]	Закон України № 2275-VIII
«Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 р. № 755 [65]	Закон України № 755
«Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V [67]	Закон України № 877-V
«Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII [62]	Законом України «№ 2258-VIII

Джерело: наведено за даними: [19], [57], [78], [63], [61], [64], [65], [69], [67], [62]

Відповідно до ст. 14 Закону № 514-VI власний капітал (вартість чистих активів) товариства є різницею між загальною вартістю активів та сумою його зобов'язань перед іншими особами [61].

Основною складовою власного капіталу підприємства є його статутний капітал. Даний капітал є статутним фондом, сума якого закріплена в установчих документах організації, що пройшли державну реєстрацію у вигляді грошових коштів або вкладів у майно, нематеріальні активи, цінні папери. Відповідно саме за рахунок цього капіталу підприємство створює свої власні основні та оборотні фонди (кошти).

Відповідно до Закону № 2850-було замінено вираз «статутний фонд» на «статутний капітал» [64].

Правовідносини, що виникають з використанням поняття «статутний капітал», регулюються ГкУ та ЦкУ [19, 78].

Методика оцінки часток (паїв), внесених до статутного капіталу в натуральній і нематеріальній формах передбачена нормами НП(С)БО 7 «Основні засоби» [51], НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [47], НП(С)БО 9 «Запаси» [27], НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [5] тощо. Крім того, використовуються НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [5]; НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [76]; П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [77]; НП(С)БО 15 «Дохід» [23]; НП(С)БО 16 «Витрати» [12]; Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 р. № 2658-III [68].

Відповідно до ст. 86 ГкУ не можна використовувати: кошти бюджету, кошти, одержані в позику та під заставу, векселі для створення статутного капіталу підприємства [19].

Товариство створює резервний фонд у розмірі 15 або більше відсотків статутного капіталу, що прописані установчими та законодавчими документами. Розмір річного внеску до резервного (страхового) фонду визначається в організаційних документах, але не може бути менше п'яти відсотків прибутку товариства [19].

Порядок створення як власного так і статутного капіталу акціонерного товариства впорядковується ст. 11 Закон № 2275-VIII [61], в якому звернено

увагу на те, що статутний капітал товариства визначає граничний розмір майна, який здійснює гарантування інтересів його кредиторів.

Відповідно до ч. 2 ст. 17 Закону № 755 оповіщення юридичної особи щодо величини статутного капіталу, включаючи частку кожного із засновників, а також про дату завершення його формування повинні відображатися в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [65].

Так як накопичення власного капіталу за різними видами економічної діяльності, тому підприємства можуть формувати капітал переоцінки шляхом переоцінки неліквідних активів та фінансових інструментів:

- відповідно до НП(С)БО 7 переоцінка основних засобів може здійснюватися, якщо наявна суттєва різниця між його залишковою вартістю та справедливою вартістю на дату складання балансу [27];

- відповідно до НП(С)БО 8 підприємства можуть переоцінювати нематеріальні активи з активним ринком за справедливою вартістю на дату балансу. У випадку переоцінки окремого нематеріального активу слід здійснювати переоцінку всіх інших активів групи, до якої має відношення цей нематеріальний актив [47];

- згідно НП(С)БО 13, облік хеджування грошового потоку здійснюється з врахуванням коефіцієнту ефективності хеджування [77].

Облік операцій із власним капіталом відбувається з врахуванням норм та положень, що відображені в Законі України № 996-XIV [63]. Цим законодавчим актом і визначені правові основи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності в Україні.

Податковий облік операції із власним капіталом відбувається з врахуванням норм та положень, встановлених ПКУ [57].

Питання формування облікової політики підприємства на законодавчому рівні регулюється Законом № 996-XIV, Листом МФУ від 29.07.03 № 04230-04108 «Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності», Лист Міністерства фінансів України від 21.12. 2005 р. № 31-34000-10-5/27793 «Про облікову

політику» та міжнародним законодавством, зокрема МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки» [63, 36, 35, 46].

З метою систематизації даних про становище та зміну власного капіталу Планом рахунків призначено рахунки класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань», на яких вказується рух складників власного капіталу та деяких інших видів капіталу [54].

Відтворення господарських операцій з створення, розширення або зниження власного капіталу суб'єктів господарювання виконується згідно за Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 [28].

Невідокремленою частиною бухгалтерського обліку є велика кількість первинних документів, безперервне виконання арифметичних операцій, контроль достовірності розрахунків і здійснення операцій, порівняння даних з інформацією на пересічних ділянках обліку тощо.

Для підвищення ефективності контролю та управління діяльністю підприємства здійснюється збір інформації про господарські операції та явища, реєструється у первинних облікових документах на первинній стадії обліку.

Формування первинних документів обліку власного капіталу відбувається відповідно до загальних вимог з документування на підприємстві та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.95 р. № 88 [58].

Що стосується власного капіталу, то у п. 44 зазначено, що операції про зміни складових власного капіталу відображаються у Журналі 7 (рис. 1.1).

Після того, як остаточний запис журналів буде підписаний головним бухгалтером або відповідальною особою, вона буде перенесена до Головної книги кожного рахунку окремо.

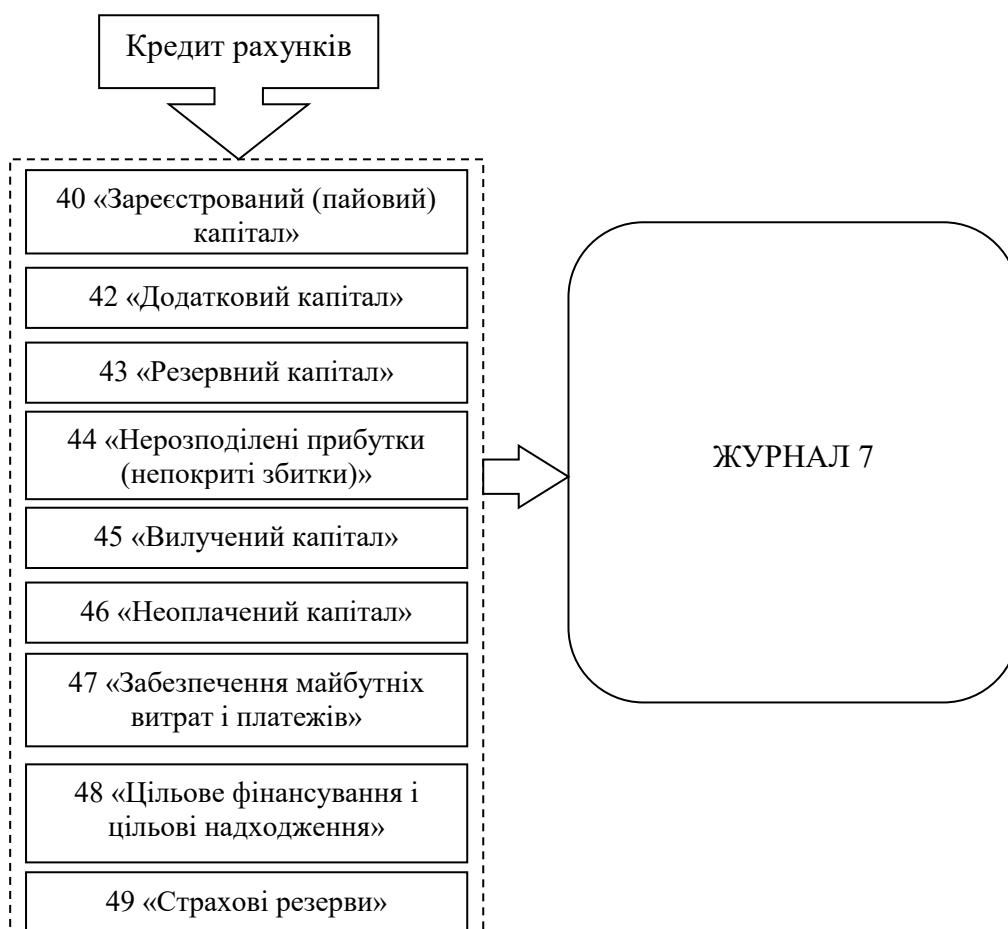

Рисунок 1.1 – Схема відображення інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства

Джерело: узагальнено автором за даними [42]

Сума результатів горизонтального розрахунку журналу (сума кількості рядків) дорівнює сумі результатів поздовжнього розрахунку цього ж журналу (сум граф). Регістри бухгалтерського обліку за всіма господарськими операціями (журнали, відомості, аналітичні відомості, розшифровки) заповнюються в гривнях і копійках, при цьому реєстри також ведуться окремо по операціях в іноземній валюті – у валютних показниках. Інформація для аналізу даних зазвичай заповнюється після складання Журналу [42].

Порядок накопичення аналітичних даних наведено на рис. 1.2.

Перед тим як скласти річну фінансову звітність всі підприємства без виключення проводять поточну інвентаризацію активів і зобов'язань в обов'язковому порядку .

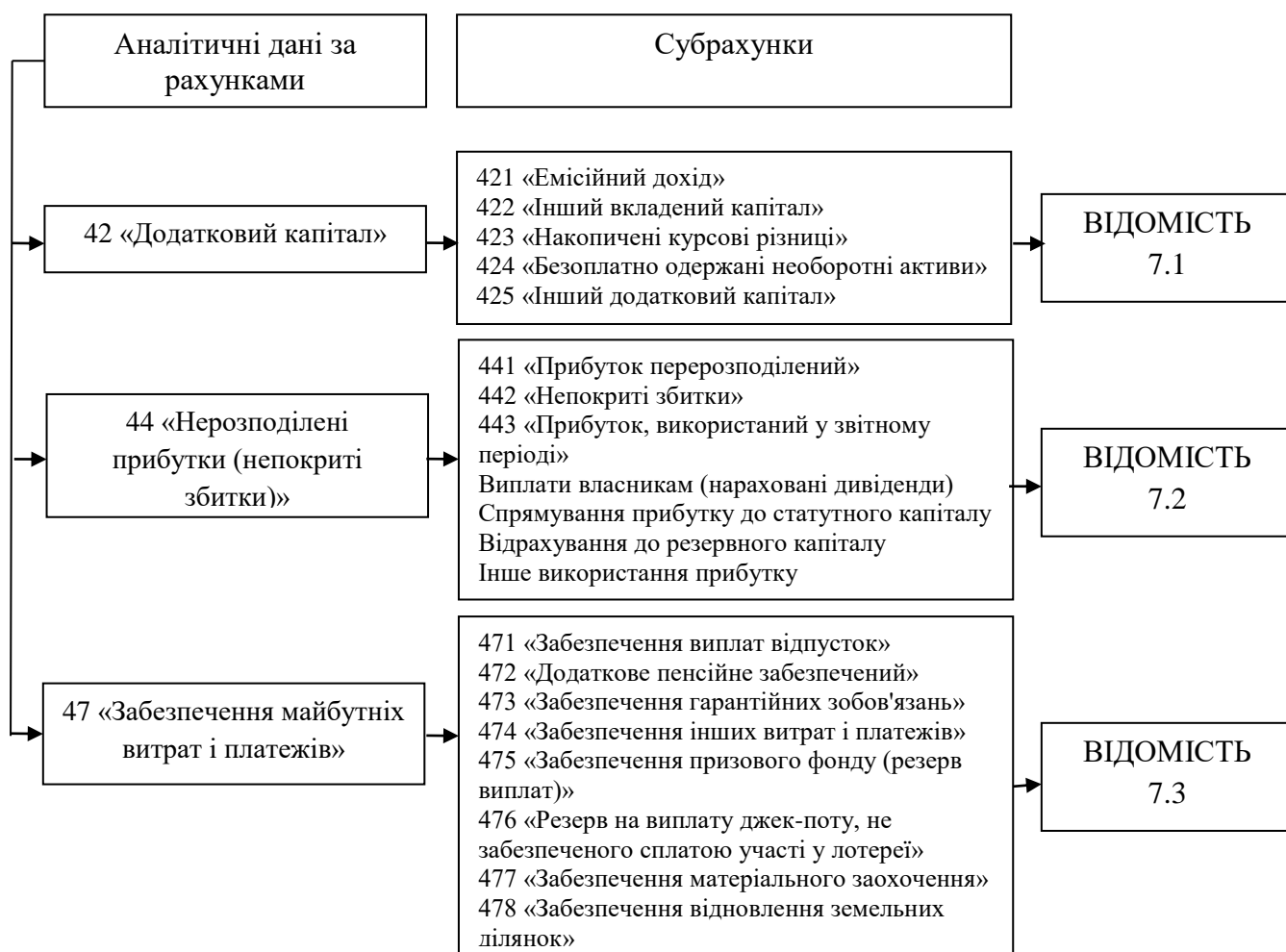

Рисунок 1.2 – Порядок накопичення аналітичних даних щодо додаткового капіталу, використання прибутку, забезпечень майбутніх витрат і платежів за період з початку поточного року

Джерело: узагальнено автором за даними [42]

Інвентаризація підприємства проводиться задля забезпечення бухгалтерського обліку правильними даними відповідно до Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879. Під час проведення інвентаризації підприємства здійснюється перевірка та підтвердження на документальній основі наявності, стану та дотримання критеріїв, що визначають оцінку та визнання [59].

Поточний бухгалтерський облік містить різну інформацію про господарську діяльність підприємства. Щоб одержати відомості про результати цієї діяльності, то необхідно агрегувати інформацію поточного обліку у певній

системі показників. Це досягається шляхом складання звітності, завершального етапу фінансового (бухгалтерського обліку).

Фінансова звітність виступає структурованим відображенням фінансового становища та фінансових результатів економічної діяльності суб'єкта господарювання. Зокрема, він призначений для інформування про власний капітал компанії, яка корисна власникам та користувачам загалом при прийнятті економічних рішень щодо підвищення власного капіталу та його ефективності у використанні.

Дані про власний капітал наводяться в окремому розділі Балансу та відображаються в пасиві у розрізі його складників в розділі 1 «Власний капітал». Крім того склад та зміни в власному капіталі підприємства за рік відображаються в Звіті про власний капітал.

НП(С)БО 1 відображає мету, склад та принципи щодо складання фінансової звітності та вимоги у розкритті її складових. Складання фінансової звітності відповідно до НП(С)БО 1 надає користувачам повну, правдиву та об'єктивну інформацію щодо результатів діяльності підприємства та обігу грошових коштів для прийняття рішень [26].

Відповідно до тематики нашого дослідження зауважимо, що методику відображення змісту статей у Звіті про власний капітал наведено у розділі V Методичних рекомендаціях № 433. Даний розділ складається з 12 статей, де вказано мету складання, складові, строки подачі, особливості коригування, дані про внески до зареєстрованого капіталу, про зниження власного капіталу та власного капіталу на кінець податкового періоду.

НП(С)БО 25 [75] встановлює зміст та форму фінансової звітності малих та мікропідприємств (рис. 1.3).

Для ефективного управління власним капіталом необхідно володіти повною, правдивою та неупередженою інформацією щодо розміру та складу капіталу підприємства. Управлінський персонал може організувати внутрішній контроль за складовими власного капіталу. Зовнішній контроль та

порядок здійснення державного нагляду здійснюється відповідно до Закону України № 877-V [67].

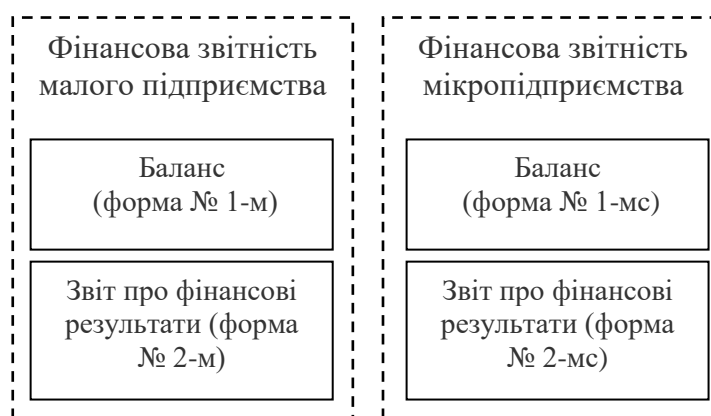

Рисунок 1.3 – Склад фінансової звітності малих та мікропідприємств за НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»

Джерело: наведено за даними [75]

Регулювання аудиторської діяльності здійснюється Законом України № 2258-VIII [62].

Аудиторська палата затверджує норми і стандарти аудиту, які є обов'язковими для дотримання підприємствами, установами та організаціями. Стандарти аудиту є єдиними вимогами щодо впровадження, розробки, оцінки процедур оцінки інформації, кваліфікації та положень щодо надання певних супутніх послуг та підготовки висновків аудиту.

Крім того, аудит у кожній країні певною мірою регулюється місцевими нормативними актами. Вони можуть мати дію законів чи нормативних актів, прийнятих національними регулюючими органами чи професійними організаціями. Національні стандарти аудиту та супутніх послуг, прийняті багатьма країнами, відрізняються за формою та змістом. Якщо національні стандарти якимось чином відрізняються або суперечать Міжнародним стандартам аудиту, організації-члени Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ) повинні керуватися зобов'язаннями федерації за цим стандартом.

Діяльність аудиторів здійснюється відповідно до Стандартів аудиту та Кодексу етики професійних бухгалтерів, положеннями АПУ та іншими нормативно-правовими актами.

Згідно Закону № 2258-VIII Міжнародних Стандартів аудиту потрібно дотримуватися аудиторами, аудиторськими фірмами та суб'єктами господарської діяльності в обов'язковому порядку [71].

Стандарти аудиту та етика Міжнародної федерації бухгалтерів (далі – МСА) була перекладена та видана українською мовою згідно Меморандуму, який уклала АПУ з Міжнародною федерацією бухгалтерів.

Для налагодження питань, що не визначені законодавчо, АПУ формулює окремі положення (Положення про сертифікацію аудиторів від 31.05.2007 р. №178/6, та інструкції. На міжнародному рівні аудит регулюється Радою з міжнародними стандартами аудиту та впевненості, які публікують МСА та положення про аудит та пов'язані з ним аудиторські послуги з метою створення єдиної міжнародної практики аудиту.

Важливу роль відіграють стандарти внутрішнього аудиту – методи, принципи, прийоми, процедури фіксації результатів аудиту з метою вдосконалення аудиторської організації, контролю за процедурами, удосконаленням аудиторських послуг, розроблені, затверджені та використовуються конкретною аудиторською фірмою для надання якісних аудиторських послуг та підвищення репутації аудиторської фірми.

Координатор внутрішнього контролю, який забезпечує узгодженість, послідовність і регулярність внутрішнього контролю, є керівна особа підприємства. Окрім нього, суб'єктами контролю є: бухгалтерія, економічний відділ, служби з організації виробництва та матеріально-відповідальні особи [81].

Управлінський персонал підприємства повинен забезпечити наявність системи ефективного внутрішнього контролю, яка буде відповідати критеріям, що запропоновані на рис. 1.4.

Рисунок 1.4 - Критерії функціонування системи ефективного внутрішнього контролю на підприємстві

Джерело: узагальнено автором з використанням матеріалів [81]

Основною метою контролю окремих видів власного капіталу є підтвердження законності формування, використання та обліку зареєстрованого, резервного та додаткового капіталу. З цього випливає, що перевіряючий відповідно до розроблених методик та згідно із законодавчими вимогами повинен перевірити і повноту та своєчасність оформлення всіх необхідних документів для того, щоб економічний суб'єкт мав юридичні підстави для функціонування чи припинення функціонування; і повноту проведення розрахунків із засновниками щодо формування пайового капіталу,

проміжних розрахунків, остаточних розрахунків, і дотримання податкового законодавства.

Основними джерелами інформації, які забезпечують внутрішній контроль компанії за власним капіталом, є бухгалтерські рахунки, наказ щодо облікової політики, облікові документи для обліку власного капіталу, внутрішня та аналітична інформація, бухгалтерські відомості та фінансові звіти.

Отже, у ході проведеного дослідження було розглянуто законодавчу базу, що регулює власний капітал та надасть змогу своєчасно та правильно відображати в обліку операції з формування та зміни всіх видів капіталу.

Матеріальна відповідальність підприємства за своїми зобов'язаннями буде становити в розмірі граничних меж власного капіталу та визначає його правову сутність. Відтак, під власним капіталом розуміють загальну суму власних джерел фінансування активів, додатково створених і одержаних в процесі господарської діяльності коштів підприємства.

2 МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

2.1 Методи аналізу власного капіталу підприємства для цілей управління

Аналіз власного капіталу – це один з найважливіших складників обліково-аналітичної діяльності на підприємствах, позаяк знаходить своє відображення в постійному дослідженні формування і використання власного капіталу, забезпеченні облікової інформації, розрахунках аналітичних коефіцієнтів та їх систематизації, аналізі відповідності встановленим значенням [80, с. 242].

Головними цілями при здійсненні аналізу власного капіталу для дотримання фінансової безпеки є: виявлення визначальних джерел його формування та визначення впливу цих джерел на загальну фінансову стійкість; встановлення правових, фінансових та договірних обмежень при управлінні нерозподіленим прибутком; визначення пріоритетності прав при отриманні дивідендів; встановлення пріоритетності прав власників у випадку, коли здійснюється ліквідація підприємства.

При проведенні комплексного економічного аналізу на підприємстві такий аналіз покликаний вирішити низку актуальних завдань:

- підрахувати загальний обсяг власного капіталу, встановити динаміку його зміни та спрямованість руху внаслідок господарської діяльності;
- виявити основні джерела формування такого капіталу;
- оцінити можливі обмеження у використанні власного капіталу;
- обґрунтувати оптимальне відношення власного і позикового капіталів;
- визначити необхідну кількість власного капіталу, необхідну для забезпечення беззбиткової діяльності;
- обґрунтувати здатність суб'єкта господарювання до збереження та подальшого примноження власного капіталу;

- оцінити інвестиційну привабливість;
- розробити рекомендації стосовно ефективного формування, використання і управління власним капіталом задля забезпечення прийняття економічно вигідних для підприємства рішень.

Аналіз складових власного капіталу надає інструмент, щоб виявити його головні функції, а саме:

- забезпечення безперервної операційної діяльності;
- гарантування захисту капіталів, кредитних ресурсів та коштів на можливе відшкодування збитків у разі настання несприятливих подій;
- участь в розподілі прибутку;
- участь в менеджменті підприємства.

Наразі у вітчизняній та міжнародній практиці немає єдиних підходів щодо аналізу власного капіталу, відтак економістами розробляються власні унікальні підходи до його аналізу. Як вважають науковці, саме подібні методики надають потрібний спектр необхідної інформації усім зацікавленим користувачам щодо структури капіталу, його динаміки, процесів формування, використання, прогнозування та управління. Також вони легко адаптуються і застосовуються на виробництві.

Методологія аналізу формування і використання власного капіталу ґрунтується на таких принципах:

- комплексності – тобто максимального урахування можливих процедур, прийомів, технологій, методів, що використовуються при аналізі;
- системного характеру – дослідження всього аналізу як упорядкованої сукупності підходів, прийомів, методів, технологій та способів, що мають зв'язок між собою та з оточуючим середовищем, що характеризується також певною ієрархією та структурою;
- зменшення ризиків недостовірної оцінки, що передбачає певні процедури оцінки і дає змогу мінімізувати імовірність помилок при реалізації необхідних підрахунків;

- виключення можливих фальсифікацій та прогалин, що дають можливість недобросовісним виконавцям чинити деструктивний вплив на точність кінцевих результатів;

- об'єктивності – тобто забезпечення точності відображення об'єктивної інформації при здійсненні оцінки, результати якої слугують даними для подальшого здійснення аналізу.

Оцінка вартості власного капіталу мусить спиратися на такі основні принципи:

- попередньої оцінки його вартості за кожним елементом;
- узагальнюючого оцінювання вартості;
- порівнянності оцінювання вартості;
- забезпечення динамічної його оцінки.

Перелічені принципи дають змогу сформуванню комплекс економічних показників, що точно характеризують вартість власного капіталу і особливості його використання.

На кінцеві показники вартості власного капіталу чинять вплив різні фактори, основні з них:

- доступність альтернативних джерел фінансування;
- середня процентна ставка, що утворилася на ринку;
- галузева специфіка операційної діяльності, яка визначає довжину операційного циклу й середні показники ліквідності активів;
- взаємне співвідношення об'ємів інвестиційної і операційної діяльності;
- стадія життєвого циклу;
- орієнтовний рівень ризику операційної, фінансової, інвестиційної діяльності.

Наукові і практичні пошуки в цьому напрямку засвідчили, що переважна більшість науковців та практиків аналіз власного капіталу здійснюють у чотири етапи:

- формулювання мети і завдань при аналізі власного капіталу;
- обрання та застосування методології, методу та виду аналізу;

– підрахунок та аналіз абсолютних і відносних показників в залежності від поставлених цілей та обраної методології;

– використання отриманих даних при розробці та прийнятті рішень стосовно особливостей менеджменту.

До головних методичних підходів у процесі аналізу власного капіталу слід віднести: [1; 2, с. 509-512; 3, с. 163-187]:

а) метод коефіцієнтів – коеф. фінансової стійкості, коеф. ділової активності;

б) вартісні підходи, зокрема: дохідний, методи капіталізування дивідендів, дисконтування грошових потоків, витратний (зокрема, метод ліквідаційної вартості, чистих активів), ринковий метод (ринку капіталів, галузевих коефіцієнтів, порівняння продажів);

в) підходи, що ґрунтуються на критерії рентабельності: підхід EBIT-EPS; мультиплікатор капіталу; концепція RAMP; метод «Дюпон».

Зазначені підходи при аналізі власного капіталу дають змогу і зовнішнім, і внутрішнім користувачам отримати об'єктивну інформацію і, як наслідок, побудувати аналітичну та облікову систему раціональніше, скерувати її таким чином, аби максимізувати прибуток, мінімізувати витрати та забезпечити рівень безпеки.

Також аналіз ефективності використання власного капіталу має будуватися на визначенні рентабельності. Важливе значення подібний аналіз має при реалізації проєктів, що спрямовані на модернізацію технологій виробництва та поживлення процесів відтворення власного капіталу. При цьому рентабельність власного капіталу вираховують як відношення чистого прибутку до усередненого показника власного капіталу. Вона віддзеркалює ефективність використання власних джерел фінансування.

Надзвичайне значення в процесі управління власним капіталом має факторний аналіз, яким передбачається комплексне й системне вивчення значення різних факторів на обсяг власного капіталу. Цим аналізом забезпечується кількісна оцінка впливу різних чинників на інтегральний

показник. Він надає можливість за допомогою підбору та коригування різних факторів формувати чи змінювати підходи до управління капіталом на підприємстві [6, с. 282].

За допомогою факторного аналізу розкладемо показник «рентабельність власного капіталу» з використанням формули, запропонованої фахівцями компанії Du Pont:

$$ROE = ROS \times TAT \times EM, \quad (1.1)$$

де ROS – рентабельність продажів; TAT – коефіцієнт оборотності активів; EM – мультиплікатор власного капіталу.

Із формули очевидно, що на показник найбільший вплив чинять три фактори, що підсумовують головні аспекти фінансової та господарської діяльності. До цих факторів, зокрема, належать такі:

Рентабельність продажів (ROS), визначається як відношення чистого прибутку (ЧП) до чистого доходу від реалізації продукції (ЧД) та показує суму операційного прибутку, яку підприємство одержує з кожної гривні проданої продукції:

$$ROS = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}}, \quad (1.2)$$

Рентабельність продажів, що визначають як співвідношення чистого прибутку і чистого доходу в процесі реалізації продукції, визначає суму операційного прибутку, що підприємство отримує з кожної грн реалізованої продукції. Показник використовують у якості основного індикатора для оцінювання фінансової ефективності підприємства, що має невелику вартість основних засобів та власного капіталу [72, с. 94].

Коефіцієнт оборотності активів (TAT) визначають як відношення чистого доходу від реалізації продукції (ЧД) до середньої за рік вартості активів (A) і демонструє, яку кількість коштів забезпечила кожна одиниця активів:

$$TAT = \frac{\text{ЧД}}{A}, \quad (1.3)$$

Наступним показником є мультиплікатор власного капіталу (EM). Визначають його як співвідношення середньорічної вартості активів (\bar{A}) і

середньорічної вартості власного капіталу(\overline{BK}). Характеризує ефективність користування ресурсами й показує, у скільки рентабельність власного капіталу більша за рентабельність активів:

$$EM = \frac{\overline{A}}{\overline{BK}}, \quad (1.4)$$

Слід зазначити, що функціонування підприємства буде ефективним у разі, коли темпи росту прибутків перевищуватиме темпи зростання доходу від реалізації. Власною чергою, темпи зростання останнього показника будуть випереджувати зростання активів, що мають випереджати приріст власного капіталу. Головне призначення моделі DuPont – детермінувати фактори, які визначатимуть ефективність бізнесу, дати оцінку ступеню їх впливу. Ця модель використовується з метою здійснення оцінки ризиків при інвестуванні при здійсненні інвестицій у певну компанію [80, с. 244].

Для отримання додаткових можливостей аналізу моделі «рентабельність власного капіталу», її розширюють за допомогою факторного аналізу наступних показників: валового прибутку, валового збитку, інших операційних доходів; адміністративних витрат; збутових витрат, інших витрат у процесі операційної діяльності, витрат і доходів фінансової та ін. діяльності, фінансових результатів від операційної діяльності, а також податкового навантаження на підприємство.

Чистий фінансовий результат (Чфр) розраховують шляхом вирахування з фінансового результату (до оподаткування) витрат з прибуткового податку. Таким чином, чистий прибуток можна визначити як співвідношення фінансового результату і оподаткування й коефіцієнту, який визначає чистий прибуток з фінансового результату:

$$\text{Чфр} = \text{ФР до оп} \times \left(1 - \frac{T}{100\%}\right) = \text{ФР до оп} \times \text{Кчп}, \quad (1.5)$$

де ФР до оп. – фінансовий результат до оподаткування; Т – ставка податку на прибуток; Кчп – коефіцієнт, що визначає суму чистого прибутку із фінансового результату до оподаткування.

За даними наведеної формули рентабельність власного капіталу можна розрахувати таким чином:

$$ROE = \frac{\text{ФР до оп.} \times K_{\text{чп}}}{\text{ЧД}} \times \frac{\text{ЧД}}{A} \times \frac{A}{\text{ВК}}, \quad (1.6)$$

де A – величина активів; ВК – значення власного капіталу.

По завершенню розрахунків можна додати до «рентабельності власного капіталу» ще один додатковий фактор, а саме фінансовий результат від операційної діяльності. З цією метою виразимо фінансовий результат до оподаткування через операційний прибуток за допомогою наступної формули:

$$\text{ФР до оп.} = \text{ФРо.д} + \text{Дф.і.д} - \text{Вф.і.д},$$

де ФРо.д – фінансовий результат від операційної діяльності; Дф.і.д – доходи фінансової та іншої діяльності; Вф.і.д – витрати фінансової та іншої діяльності.

У наведеній моделі можна зробити перетворення шляхом підстановки до неї наведених вище показників:

$$\begin{aligned} ROE &= \frac{(\text{ФРо.д} + \text{Дф.і.д}) \times K_{\text{чп}}}{\text{ЧД}} \times \frac{\text{ЧД}}{A} \times \frac{A}{\text{ВК}} = = K_{\text{чп}} \times \frac{(\text{ФРо.д} + \text{Дф.і.д} - \text{Вф.і.д})}{\text{ЧД}} \times \frac{\text{ЧД}}{A} \times \frac{A}{\text{ВК}} = = \\ &K_{\text{чп}} \times \left(\frac{\text{ФРо.д}}{\text{ЧД}} \times \frac{\text{ЧД}}{A} + \frac{\text{Дф.і.д}}{A} - \frac{\text{Вф.і.д}}{A} \right) \times \frac{A}{\text{ВК}}, \quad (1.8) \end{aligned}$$

У власну чергу, цей показник утворюється як сума валового прибутку, інших операційних доходів, адміністративних, збутових та ін. операційних витрат. Підставивши у формулу (1.8) замість коефіцієнта операційної рентабельності реалізованої продукції відношення наведеної алгебраїчної суми до чистого доходу від реалізації продукції, отримаємо вираз:

$$ROE = K_{\text{чп}} \times \left(\left(\frac{\text{ВП}(3)}{\text{ЧД}} + \frac{\Sigma \text{Io.д}}{\text{ЧД}} - \frac{\Sigma \text{AB} + \Sigma \text{BЗ} + \Sigma \text{Io.в}}{\text{ЧД}} \right) \times \frac{\text{ЧД}}{A} + \frac{\text{Дф.і.д}}{A} - \frac{\text{Вф.і.д}}{A} \right) \times \frac{A}{\text{ВК}}, \quad (1.9)$$

де $\text{ВП}(3)$ – валовий прибуток (збиток); $\Sigma \text{Io.д}$ – сума інших операційних доходів; $\Sigma \text{Io.в}$ – сума інших операційних витрат; AB – сума адміністративних витрат; $\Sigma \text{BЗ}$ – сума витрат на збут.

Вихідні дані, використовуванні для встановлення впливу чинників на рентабельність капіталу за даною моделлю, наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Вихідні дані для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу, тис. грн

№ з/п	Найменування показника	Періоди		Відхилення (+,-)
		базовий	звітний	
Інформація з Балансу (Звіту про фінансовий стан)				
1	Активи			
2	Власний капітал			
Інформація зі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)				
3	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
4	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)			
5	Валовий прибуток (збиток)			
6	Інші операційні доходи			
7	Адміністративні витрати			
8	Витрати на збут			
9	Інші операційні витрати			
10	Фінансовий результат від операційної діяльності			
11	Дохід від участі в капіталі			
12	Інші фінансові доходи			
13	Інші доходи			
14	Фінансові витрати			
15	Втрати від участі в капіталі			
16	Інші витрати			
17	Фінансовий результат до оподаткування			
18	Витрати з податку на прибуток			
19	Чистий фінансовий результат (прибуток)			

Джерело: наведено за даними [80]

Зауважимо, що за усередненими статистичними даними рентабельність власного капіталу становить приблизно 10-12% (у США та Великобританії). Для інфляційних економік показник має бути вищим. Головним порівняльним критерієм під час аналізу рентабельності власного капіталу виступає відсоток альтернативної прибутковості, що міг би отримати власник, вклавши свої гроші на інший бізнес [6].

У табл. 2.2 показник «рентабельність власного капіталу» розкладено з використанням наведено вище формули (1.9).

Таблиця 2.2 - Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства

№ з/п	Найменування показника	Формула розрахунку	Періоди		Відхилення (+, -)
			базовий	звітний	
1	Коефіцієнт рентабельності валового прибутку (збитку)	$\frac{ВП(З)}{ЧД}$			
2	Коефіцієнт іншого операційного доходу	$\frac{\Sigma Io. \partial.}{ЧД}$			
3	Коефіцієнти операційних витрат	$\frac{\Sigma AB + \Sigma BЗ + \Sigma Io. в.}{ЧД}$			
4	Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{ЧД}{A}$			
5	Коефіцієнт співвідношення доходів фінансової й іншої діяльності до активів	$\frac{Дф. і. д}{A}$			
6	Коефіцієнт співвідношення витрат фінансової й іншої діяльності до активів	$\frac{Вф. і. д}{A}$			
7	Мультиплікатор власного капіталу	$\frac{A}{BK}$			
8	Коефіцієнт післяподаткового утримання податку	$1 - \frac{T}{100\%}$			
9	Рентабельність власного капіталу (ROE)				

Джерело: узагальнено автором за даними [80]

Характеристика значення коефіцієнтів рентабельності власного капіталу підприємства:

1) Коефіцієнт рентабельності валового прибутку (збитку) віддзеркалює частину валового прибутку (збитку) в обсягах реалізації, тобто яка кількість грн валового прибутку припадає на 1,00 грн чистого доходу, отриманого від збуту продукції. Тобто значення показника свідчить чи є прибутковим виробництво продукції, її продаж, надання послуг, виконання робіт у частині генерації грошових коштів, що можна доправити на інвестиційну діяльність.

2) Коефіцієнт іншого операційного доходу дає характеристику сумі доходу, який припадає на одиницю доходу від продажу. Чим більше значення цього коефіцієнта, тим більше доходу від реалізації залишається на підприємстві.

3) Коефіцієнт оборотності активів віддзеркалює швидкість трансформації активів на дохід від збуту продукції. Значення цього коефіцієнта залежить як від інвестиційної, так і від операційної активності.

4) Коефіцієнт операційних витрат засвідчує, яку саме частину в доході посідають: загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням; б) витрати, які зумовлені операціями з реалізації продукції чи робіт, послуг; в) інші витрати операційної діяльності.

5) За допомогою мультиплікатора власного капіталу відображається фінансовий важіль, позаяк він характеризує, скільки грн активів забезпечує кожна грн власного капіталу. Тут також слід ураховувати, що збільшення рівня мультиплікатора викликає підвищення прибутковості власного капіталу, проте чим вищим є його значення, тим вищою є ступінь фінансового ризику.

Резюмуючи викладені результати, щодо методичних підходів до аналізу власного капіталу підприємства, можемо зазначити наступне:

– результати, отримані в процесі багатофакторного аналізу рентабельності власного капіталу сприяють визначенню ефективності його управління, унаслідок чого сформувані аргументованіші висновки;

– у дослідженні розглянуто факторну модель Du Pont, використовуючи яку можна встановити рентабельність власного капіталу розрізі впливу певних чинників на прибуток;

– отримана інформація при використанні факторної моделі рентабельності власного капіталу дає змогу забезпечити формування аналітичної інформації, яку можна використати для формування висновків стосовно результативності діяльності.

2.2 Методи обліку та контролю власного капіталу підприємства

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах розглядається як систему методів, способів, заходів, що забезпечують ефективне їх функціонування та розвиток [39].

Основна мета регулювання обліку власного капіталу полягає в забезпеченні ефективного контролю за формуванням джерел власних коштів.

Для обліку змін щодо власного капіталу, пов'язаних із зміною основних засобів, матеріалів та грошових коштів, використовуються первинні документи, затверджені для відповідного виду активів [58]. Первинні документи готуються на основі типових таблиць, затверджених Міністерством статистики України, та спеціальних таблиць, затверджених різними міністерствами України, або самостійно розроблених таблиць із реквізитами спеціалізованих чи типових таблиць.

Відповідно до складу власного капіталу та зміни активів та зобов'язань підприємства основними документами для обліку операцій з власним капіталом та їх складовими є:

- накази, розпорядження, рішення зборів учасників підприємства;
- установчі договори;
- акт приймання-передачі основних засобів;
- акт про приймання матеріалів;
- прибутковий та видатковий касовий ордер;
- банківські виписки;
- довідка бухгалтерії.

Інформація про величину статутного капіталу повинні відображатися в установчих документах та підлягати обов'язковій реєстрації в державному реєстрі. Сума, що зареєстрована в балансі підприємства, не повинна відрізнятися від тієї, зареєстрована в державному реєстрі. Отже, кошти засновників, що не були вкладені висвітлюються в пасиві балансу окремо.

Установчий опис майна формується відповідно до первинних документів таких як договір, акти прийому-передачі, накладні та документально підтверджує формування статутного капіталу.

Формування цього капіталу відбувається з обов'язкових та добровільних внесків учасників у грошовій чи натуральній формах. Величина внесків учасників визначається Статутом товариства або загальними зборами.

Ці внески можуть сплачуватися одноразово або протягом того періоду, що прописаний установчими документами. Аналітичний облік ведеться в розрізі кожного учасника за видами внесків.

Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку передбачено розподіляти прибуток за напрямками майбутнього використання. Питання, що стосуються порядку розподілу прибутків/збитків розглядаються у статуті, а також у засновницькому договорі. Крім того, порядок розподілу відноситься до компетенції загальних зборів засновників. За напрямками використання нерозподіленого прибутку потрібно вести аналітичний облік на певному рахунку.

Об'єктами організації обліку власного капіталу є первинний етап, поточний та узагальнюючий. Об'єктами кожного етапу виступають номенклатури, носії номенклатур, їх рух та забезпечення.

Облік власного капіталу - рідке явище на підприємстві, значно менше уваги приділяється документуванню цих операцій. Спільні вимоги до первинних документів бухгалтерської звітності впорядковуються Положенням про документальне встановлення записів у бухгалтерському обліку.

Після вивчення складу облікових номенклатур відбувається первинний облік власного капіталу, який відображає процес утворення або вихід учасника з товариства.

Альбом первинних документів визначається централізовано для більшості носіїв номенклатур первинного. У разі відсутності такого носія, підприємство розробляє його самостійно та затверджує відповідно до законодавства. На кожного носія первинного обліку складається графік документообігу.

Під поточним обліком в даний час розуміють обробку, реєстрацію та запис первинних облікових даних (тобто носіїв інформації) в обліковому реєстрі, їх групування та перегрупування для отримання необхідної підсумкової інформації [47]. Сучасна організація бухгалтерського обліку також розпочинається з вивчення складу облікових номенклатур, що висвітлюється облікових реєстрах і різних формах розрахунку. Основним вираженням

поточного обліку власного капіталу є реєстр аналітичного обліку об'єкта та синтетичного обліку за рахунками, їх ознаками та ступенем узагальнення.

Організація узагальненого (підсумкового) обліку починається з визначення складу облікових термінів, які мають відобразитися у відповідних підсумкових носіях облікової інформації. Ці терміни є системою показників, що використовуються для опису станів і змін економічних фактів, тобто явищ і процесів, а всіх основних статей балансу та результатів діяльності. Облікові номенклатури узагальнюючого обліку власного капіталу утворюються щодо узагальнених даних балансу податкового періоду та показників внутрішньогосподарської, фінансової, статистичної та податкової звітності. Правильно організований первинний та поточний облік забезпечить достовірну інформацію узагальнюючого обліку.

Баланс є головним документом узагальнюючого обліку виступає баланс та складається за загальноприйнятою формою. Іншими документами підсумкового обліку є накопичувальні відомості, таблиці, в яких подається узагальнення інформація необхідна для управлінського персоналу та формування звітності підприємства.

Формування даних для Звіту про власний капітал та примітки до фінансової звітності потребують більше затрат часу щодо організації номенклатури. Підготовка звіту про власний капітал регулюється Інструкціями щодо заповнення фінансової звітності. Складання звіту про власний капітал це забезпечує всіх користувачів фінансової звітності достовірною та неупередженою інформацією щодо змін, які вплинули на власний капітал в ході ведення господарської діяльності

У табл. 2.3 зображені об'єкти та зміст перевірки складових власного капіталу.

При перевірці наявності складових власного капіталу аудиторів застосовують методи документального та фактичного контролю. Перевірка оборотів та сальдо за рахунками бухгалтерського обліку проводиться вибірково.

Таблиця 2.3 - Об'єкти та зміст перевірки складових власного капіталу

Об'єкт перевірки	Зміст перевірки
Кредитовий залишок	відповідність за рахунком 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» сумі зареєстрованого капіталу, затвердженого в установчих документах
Збільшення зареєстрованого капіталу	за рахунок збільшення вартості матеріальних цінностей, які вносяться до статутного капіталу
Своєчасність внесення засновниками часток до статутного капіталу	правильність документального відображення в бухгалтерському обліку
Своєчасності внесення змін до Реєстру акціонерів	правильність документального відображення
Оформлення вступу нових засновників	правильність документального відображення
Розрахунок часток, що вилучаються засновниками зі статутного капіталу	правильність документального відображення в бухгалтерському обліку
Статистична, фінансова, управлінська звітність	наявність та правильність оформлення документів за здійсненими фінансово-господарськими операціями
Залишки за рахунками до фінансової звітності	правильність документального відображення в бухгалтерському обліку

Джерело: узагальнено автором

З визначення обсягу вибірки, тобто, кількості елементів, що потім аналізуються, встановлюється рівень ризику, пов'язаного з використанням вибіркового методу. В свою чергу, це впливає на обсяг вибірки. Чим нижчий ризик, який готовий прийняти аудитор, тим більший обсяг вибірки. Перевіряючий повинен відбирати елементи для перевірки сукупності виходячи з того, щоб кожен окремий елемент вибірки в генеральній сукупності мав ймовірність бути відібраним. Така вибірка називається статистичною. Статистична вибірка вимагає, щоб елементи відбиралися випадковим чином.

Аудиторська вибірка може бути застосована до таких статей звітності, які в бухгалтерському обліку представлені певною кількістю елементів і, навпаки, не може бути застосована до такої статті звітності, яка представлена окремими елементами. Наприклад, аудиторська вибірка практично ніколи не застосовується до статей обліку власного капіталу, таких як «Зареєстрований (пайовий) капітал», «Резервний капітал», «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)». Наразі науковцями розроблено узагальнену систему здійснення контрольних процедур (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 - Система проведення контрольних процедур внутрішнім ревизором (аудитором, інспектором)

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, узагальнюючи результати дослідження зазначимо, що для того щоб організувати ефективний бухгалтерський облік капіталу на підприємстві необхідно забезпечити контроль за виконанням запланованих завдань, прийняттям управлінських рішень та наданням повної, достовірної інформації. Об'єктами організації обліку власного капіталу є первинний, поточний та узагальнюючий етап, а характерними особливостями організації обліку власного капіталу є організаційно-правова форма підприємства, яка визначає зміст фінансових відносин у процесі формування статутного капіталу, відповідальності за зобов'язаннями, розподілу та використання прибутку.

3 ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІММ-БІЛЛЬ-ДАНН»

3.1 Аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Вімм-Білля-Данн Україна»

Приватне акціонерне товариство «Вімм-Білля-Данн Україна» є компанією, зареєстрованою в Україні. У таблиці 3.1 надамо коротку характеристику підприємства.

Таблиця 3.1 - Основні показники ПрАТ «Вімм-Білля-Данн Україна»

Повна назва підприємства	Приватне акціонерне товариство «Вімм-Білля-Данн Україна»
Скорочена назва	ПрАТ «Вімм-Білля-Данн Україна» ПрАТ «ВБД»
Дата заснування	30.08.1995 р.
Юридична адреса	Україна, 08132, Київська область, Києво-Святошинський район, м. Вишневе, вул. Промислова, буд.7
Код за ЄДРПОУ	00445937
Основні види діяльності	10.51 – Перероблення молока, виробництво масла та сиру 10.32 – Виробництво фруктових і овочевих соків 10.86 – Виробництво дитячого харчування та дієтичних харчових продуктів
Сертифікація продукції	за схемою FSSC 22000
Статутний капітал	133 766 922 грн
Директор підприємства	Пугаєва Л. А.
Кількість працівників (станом на 31.12.2020 р.	554

Джерело: наведено за даними підприємства

Основний вид діяльності ПрАТ «Вімм-Білля-Данн Україна» в наданні послуг з виробництва молочних продуктів за допомогою використання давальницької сировини, яка надана ТОВ «Сандора».

Власником 98,5896% акцій ПрАТ «Вімм-Білля-Данн Україна» і в якості материнської компанії для Товариства є ТОВ «Вімм-Білля-Данн Продукти Харчування». Контролюючою стороною ТОВ «Вімм-Білля-Данн Продукти Харчування» є PepsiCo Inc. Одразу після придбання PepsiCo у 2012 році вона інвестувала 120 мільйонів доларів у запуск автономної автоматизованої лінії

виробництва дитячого харчування «Агуша» на Вишневому заводі. До 2019 року компанія також володіла Харківським молокозаводом.

Підприємство виробляє продукцію під торговими марками «Слов'яночка», «Чудо», «Машенька» та дитяче харчування «Агуша» та переробляє 175 тис. тонн молока щорічно.

Молоко, отримане від постачальників, перевіряється у двох лабораторіях – мікробіологічній та хімічній. Сировина перевіряється на фізико-хімічні, мікробіологічні та санітарно-гігієнічні вимоги. Компанія впровадила систему управління якістю та безпечністю харчових продуктів і сертифікована за схемою сертифікації FSSC 22000.

У 2015 році за висновками внутрішнього оцінювання корпорації PepsiCo завод, який знаходиться у м. Вишневому було визнано найкращим молочним виробництвом серед інших підприємств PepsiCo в Європі. З 2016 року молочна продукція «Слов'яночка» була визнана одною із найякісніших та найчистіших за результатами всеукраїнського дослідження молока, який був проведений центром незалежних споживчих експертиз «ТЕСТ». До того ж, з 2016 року входить до десятки найбільших виробників молочних продуктів в Україні.

Також торгові марки компанії на регулярній основі отримують перемогу в конкурсах незалежних споживчих експертиз і нагороджені «Знаком якості».

Фінансова звітність компанії складена на підставі припущення, що ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» є безперервно діючим підприємством і залишатиметься таким в майбутньому часі. ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» не має ні потреби, ні наміру на здійснення ліквідації або на суттєве звуження масштабів своєї діяльності.

Проаналізуємо фінансові результати ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» (табл. 3.2), які характеризують не тільки сукупний дохід та майно підприємства і власні джерела його фінансування, а також визначимо рентабельність використання фінансових ресурсів за останні три роки.

Таблиця 3.2 - Динаміка фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Показники	Роки			Відхилення (+, -) 2020 р. до	
	2018	2019	2020	2018 р.	2019 р.
Валовий прибуток, тис. грн	41928,0	64020,0	107192,0	65264,0	43172,0
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	367608,0	377114,0	379785,0	12177,0	2671,0
Чистий прибуток, тис. грн	156173,0	108131,0	108902,0	-47271,0	771,0
Середньорічна сума активів, тис. грн	1108145,5	1197236,0	1243260,0	135114,5	46024,0
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн	199830,5	331982,5	440499,0	240668,5	108516,5
Рівень прибутковості продукції, %	11,4	17,0	28,2	16,8	11,2
Рівень прибутковості активів, %	14,1	9,0	8,8	-5,3	-0,3
Рівень прибутковості власного капіталу, %	78,2	32,6	24,7	-53,4	-7,8

Джерело: побудовано і розраховано на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз показників табл. 3.2 дозволяє зробити висновок, що у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» в динаміці валовий прибуток та собівартість реалізованої продукції зростають. В той час як чистий прибуток у 2020 р. на 47271,0 тис. грн менший, ніж у 2018 р., але на 7710 тис. грн більший, ніж у 2019 р. даний факт можна пояснити сучасним економічним положенням ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», як і більшості виробничих підприємств країни, які перебувають в стані економічної напруженості на фоні світової пандемії коронавірусу COVID-19 та обмежень, введених для боротьби з нею. 11.03.2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про початок коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19), а 12 березня 2020 року Кабінет Міністрів України (КМУ) оголосив карантин в Україні до 3 квітня 2020 року. Кабінет міністрів неодноразово продовжував вжиття різних форм протиепідемічних заходів (всеукраїнський карантин, регіональний адаптивний карантин, карантин вихідного дня, карантин зимових канікул залежно від швидкості продовження роботи до 30 квітня 2021 року. За роки, що закінчилися 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року, ПАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» не оголошувало дивідендів. Аналіз середньорічної суми активів та власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» показав, що обидва показники в

динаміці стабільно зростають, а це свідчить про збільшення не тільки майна підприємства, а й власних фінансових джерел, що, безумовно, є позитивним. Оцінка прибутковості фінансових ресурсів дозволяє зробити висновок, що рівень рентабельності використання кошти, які вкладені у виробництво і реалізацію, з року в рік збільшується і у звітному періоді складав 28,2%, а це на 16,8 в.п. та 11,2 в.п більше, ніж, відповідно, у 2018 р. та 2019 р. Проте якість використання активів і власного капіталу, навпаки, в динаміці зменшується, тобто використання власних фінансових ресурсів у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» в 2020 р. було не досить ефективним. В складних економічних умовах для суб'єктів господарювання існує ризик виникнення неплатоспроможності. В цьому аспекті буде корисним проаналізувати фінансову стійкість підприємства.

Фінансову стійкість можна розглядати, як здатність підприємств протистояти операційним труднощам. Фінансова стійкість характеризується умовами, коли власні та залучені кошти використовуються таким чином, щоб грошових потоків від його діяльності, особливо прибутку, було достатньо для погашення кредиторської заборгованості та здійснення податкових та інших обов'язкових платежів. Розглянемо показники фінансової незалежності ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 - Стан та динаміка фінансової незалежності ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Коефіцієнти	Норматив	Роки			Відхилення (+, -) 2020 р. до :	
		2018	2019	2020	2018 р.	2019 р.
Фінансування	<1,0	3,082	2,264	1,478	-1,604	-0,785
Автономії (незалежності)	>0,5	0,245	0,306	0,404	0,159	0,097
Стійкості (стабільності)	>1,0	0,324	0,442	0,676	0,352	0,235

Джерело: розраховано та побудовано за звітністю компанії

Аналіз фінансової незалежності (табл. 3.3) показує, що на початок 2020 року на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» припадало 2,264 грн залученого капіталу. На кінець звітного періоду сума інвестованих коштів зменшилась на 0,785 грн, тобто досліджуване

підприємство скорочує залучені кошти, вкладені у виробництво, що можна вважати позитивним. Але коефіцієнт фінансування протягом досліджуваного періоду значно перевищує рекомендовані норми.

Коефіцієнт автономії також не відповідає нормативним рекомендаціям, що свідчить про фінансову залежність ПрАТ «Вімм-Білль-Данн Україна», але станом на кінець 2020 року показник зріс на 0,097, тобто існує стабільна тенденція до нарощування власних коштів.

Коефіцієнт фінансової стійкості підприємства у звітному періоді є найбільшим порівняно з 2018 та 2019 роками, що свідчить про зростання стабільних фінансових ресурсів на виробничий процес.

В умовах збільшення конкуренції між компаніями все більшого значення набирають практичні підходи до аналізу показників ліквідності та платоспроможності.

Платоспроможність можна визнати, як здатність суб'єктів господарювання вчасно і повністю виконувати власні платіжні зобов'язання, та визначає фінансовий стан підприємства, форми та умови його виробничо-комерційних договорів [7].

Ліквідність компанії характеризується, як здатність в оптимальний термін продавати активи та залучати кошти для оплати своїх зобов'язань [14].

Поняття платоспроможності та ліквідності досить близькі, проте ступінь ліквідності залежить від платоспроможності, тобто дане поняття є більш ємним.

Для забезпечення платоспроможності підприємства необхідно дотримуватися двох основних ознак, що характеризують платоспроможність: наявність достатньої кількості коштів на поточному рахунку та відсутність простроченої кредиторської заборгованості. Відокремлюють два види платоспроможності: поточну (короткострокову) і довгострокову.

Поточна платоспроможність відображає поточний стан розрахунків на підприємстві та здійснюється аналіз на підставі даних про його грошові потоки: приплив коштів повинен покривати поточні зобов'язання підприємства. Крім того, поточна платоспроможність – це здатність підприємства негайно або

найближчим часом сплатити свої поточні зобов'язання. Саме тому це поняття тотожне ліквідності підприємства.

Перспективна платоспроможність показує здатність компанії в середньостроковій і довгостроковій перспективі вчасно розплачуватися за своїми зобов'язаннями. Крім того, дане поняття тісно пов'язане з поняттям фінансової стійкості підприємства та залежить від доречного розміщення його активів та джерел їх формування.

Причини неплатоспроможності підприємства витікають з помилок в розрахункових планових обсягах виробництва, реалізації та його собівартості; значному підвищенні собівартості продукції, на яке вчасно не відреагували; невиконання запланованого виробництва та реалізації продукції, порушення її структури та асортименту; зниження якості продукції; в тому числі і неплатоспроможність покупців і замовників, яка склалася з різних причин; інфляційні процеси та зміни податкової політики; втрата каналів збуту, постійних клієнтів тощо.

Розраховуємо коефіцієнти ліквідності досліджуваного підприємства, які наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 - Динаміка показників ліквідності у ПрАТ «Вімм-Білль-Данн Україна»

Коефіцієнти	Норматив	Роки			Відхилення (+, -) 2020 р. до :	
		2018	2019	2020	2018 р.	2019 р.
Абсолютної ліквідності	0,2-0,3	0,001	0,001	0,017	0,016	0,016
Швидкої ліквідності	0,7-1,0	0,840	0,957	8,245	7,406	7,288
Покриття	>1	0,866	0,973	8,340	7,473	7,367

Джерело: розраховано і побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз даних у табл. 3.4 дозволяє зазначити, що коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2018 р. та 2019 р. досяг критичного рівня, після чого підприємство можна вважати неліквідним. Але в динаміці грошові кошти у ПрАТ «Вімм-Білль-Данн Україна» зростають і показник 2020 р. значно перевищує результати попередніх періодів. Коефіцієнти швидкої ліквідності та покриття

відповідає нормативним рекомендаціям, але станом на кінець 2020 р. зменшились. На сьогодні досліджуване підприємство має змогу погасити свою заборгованість. На кінець звітної періоду ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» є ліквідним, але фінансово залежним підприємством.

Таблиця 3.5 - Факторний аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

№ з/п	Найменування показника	Періоди		Відхилення (+, -)
		базовий	звітний	
1	Коефіцієнт рентабельності валового прибутку	0,145	0,220	0,075
2	Коефіцієнт іншого операційного доходу	0,020	0,016	-0,004
3	Коефіцієнти операційних витрат	0,991	0,890	-0,101
4	Коефіцієнт оборотності активів	0,350	0,397	0,047
5	Коефіцієнт співвідношення доходів фінансової й іншої діяльності до активів	0,502	0,499	-0,003
6	Коефіцієнт співвідношення витрат фінансової й іншої діяльності до активів	0,398	0,388	-0,010
7	Мультиплікатор власного капіталу	3,264	2,478	-0,785
8	Коефіцієнт післяподаткового утримання податку	-235,4	-271,2	-35,8
9	Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,050	0,061	0,011

Джерело: розраховано і побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт рентабельності валового прибутку ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» у 2020 р. збільшився на 0,075 од., що свідчить про зростання валового прибутку, який припадає на одну гривню чистого доходу від реалізації продукції. Коефіцієнт іншого операційного доходу, навпаки, у звітному періоді зменшився у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» порівняно з 2019 р., тобто суму іншого операційного доходу, що припадає на одиницю чистого доходу від реалізації продукції у 2020 р. менше, ніж у попередньому періоді, тобто на підприємстві спостерігається скорочення частини доходу від реалізації, яка залишається в розпорядженні компанії.

Коефіцієнт оборотності активів у 2020 р. більший з аналогічний показник 2019 р., таким чином активи ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» швидше перетворюються у дохід від реалізації продукції.

Коефіцієнт операційних витрат станом на 31.12.2020 р. дещо менший від показника 2019 р., тобто у звітному році витрати у сумі чистого доходу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» зменшились.

Мультиплікатор власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» у 2020 р. склав 2,478, що на 0,785 менше, ніж у попередньому році, тобто величина власного капіталу зменшилась по відношенню до активів у звітному періоді. Позитивним є зростання рентабельності власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» у 2020 р.

3.2 Застосування методів обліку та контролю щодо власного капіталу підприємства для прийняття управлінських рішень

У ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» облік власного капіталу погоджено з законодавчо-нормативними вимогами. Дані, що містяться у зарахованих до обліку первинних документів, відображаються на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного і аналітичного обліку. Інформація в первинних документах узагальнюється шляхом подвійного запису на взаємопов'язаних рахунках. До обліку первинні документи допускаються тільки в оригінальному форматі, за виключенням окремих випадків, передбачених законодавством.

Дані аналітичних рахунків рівнозначні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця. Регістри бухгалтерського обліку містять назву, період реєстрування господарських подій, відповідні дані, що дозволяють визначити осіб, які фігурували у їх створенні. Господарські операції відтворюються в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Первинні документи для обліку операцій з власним капіталом, відповідно до змін, які спричиняють господарські операції у складі активів і пасивів підприємства можна розділити на групи (рис. 3.1).

Первинні документи і регістри бухгалтерського обліку можуть бути відібрані у підприємства тільки за рішенням відповідних органів, прийнятим у межах їх повноважень, що передбачено законами. Під час присутності відповідних представників які виконують вилучення, посадова особа підприємства може відтворити копії документів. Обов'язковим є створення реєстру документів, що будуть вилучені, у порядку, встановленому законодавством.

Рисунок 3.1 - Групи первинних документів обліку операцій з власним капіталом, відповідно до змін, які спричиняють господарські операції у складі активів і пасивів у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Джерело: наведено за даними підприємства

Розглянемо детальніше зміни, які відбуваються в складових власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» і їх документування згідно з чинним законодавством (табл. 3.6).

Зміст господарських операцій із різновидами власного капіталу регламентовано на підставі НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і Інструкції до Плану рахунків.

У ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» згідно Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, містить інформацію, що : «господарські операції відтворюються у бухгалтерському обліку за методом їх суцільного і безперервного документування», застосовують універсальний документ – бухгалтерську довідку.

Таблиця 3.6 - Первинні документи з обліку операцій з власним капіталом у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Господарська операція	Документ	Вплив операції на складову власного капіталу
Зміна облікової політики	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує нерозподілений прибуток(непокритий збиток)
Виправлення помилок	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
Переоцінка основних засобів, незавершеного будівництва і нематеріальних активів	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує інший додатковий капітал
Вибуття раніше дооцінених об'єктів необігових активів	Акт приймання-передачі основних засобів, бухгалтерська довідка	Зменшення додаткового капіталу і збільшення нерозподіленого прибутку
Визначення фінансового результату за звітний період	Бухгалтерська довідка	Одержання прибутку або збитку
Розподіл прибутку:	Рішення зборів учасників	Зменшення нерозподіленого прибутку
– виплати власникам (дивіденди)		
– відрахування до резервного капіталу		Зменшення нерозподіленого прибутку і збільшення резервного капіталу
– спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту	Зменшення нерозподіленого прибутку і збільшення зареєстрованого капіталу
Реєстрація зареєстрованого капіталу	Статут	Збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу і неоплаченого капіталу
Погашення заборгованості з капіталу:		
– грошовими коштами	Виписка банку	Зменшення неоплаченого капіталу
– основними засобами	Акт приймання-передачі основних засобів	
– виробничими запасами	Акт про приймання матеріалів, накладна	
Перевищення фактичного внеску учасниками до зареєстрованого капіталу над його заборгованістю	Бухгалтерська довідка	Збільшення емісійного доходу або іншого вкладеного капіталу
Безкоштовно отримані активи	Акт прийм .- передачі основних засобів	Збільшення іншого додаткового капіталу

Джерело: складено автором з використанням первинних документів ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Вплив коригування облікової політики щодо подій та операцій зроблені в минулих періодах, а також виправлення помилок, які були допущені під час

створення фінансових звітів у попередніх роках, у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» здійснюють шляхом виправлення нерозподіленого прибутку на початок поточного року. Розмір цих коригувань обчислює бухгалтер, складаючи при цьому бухгалтерську довідку.

У випадку, коли у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» здійснюють переоцінку об'єкта основних засобів, об'єкта незавершеного будівництва, нематеріальних активів (щодо яких існує активний ринок), якщо залишкова вартість таких об'єктів суттєво відрізняється від їх справедливої вартості на дату балансу, то сума такої дооцінки залишкової вартості таких об'єктів відображається у складовій додаткового капіталу, а уцінки – у складі витрат. Під час здійснення переоцінки цих об'єктів на сільськогосподарському підприємстві звертають увагу на інформацію про попередні дооцінки і уцінки.

У разі виходу учасника зі складу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», крім частки в зареєстрованому (пайовому) капіталі, йому належить частина майна підприємства, пропорційна його внеску до зареєстрованого капіталу. Ухвалення про вибуття учасника приймається на загальних зборах і регламентується протоколом, розрахунок частки належного йому майна оформлюється бухгалтерською довідкою.

Таким чином, господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» тільки за наявності первинного документа. Для первинних документів, для яких відсутні стандартизовані бланки типових форм, на підприємстві оформляється бухгалтерська довідка. Загалом, суттєвою проблемою є відсутність типових форм документів для відображення процесу формування і використання прибутку. В частині зобов'язань відсутні відповідні первинні документи, які б давали можливість відокремити в бухгалтерському обліку заборгованість і зобов'язання, що мають відмінне значення для управління підприємством.

Власний капітал у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» складається з зареєстрованого та додаткового капіталів. До власних джерел належить також

нерозподілений прибуток. Схема обліку зареєстрованого капіталу на досліджуваному підприємстві представлено на рис. 3.2.

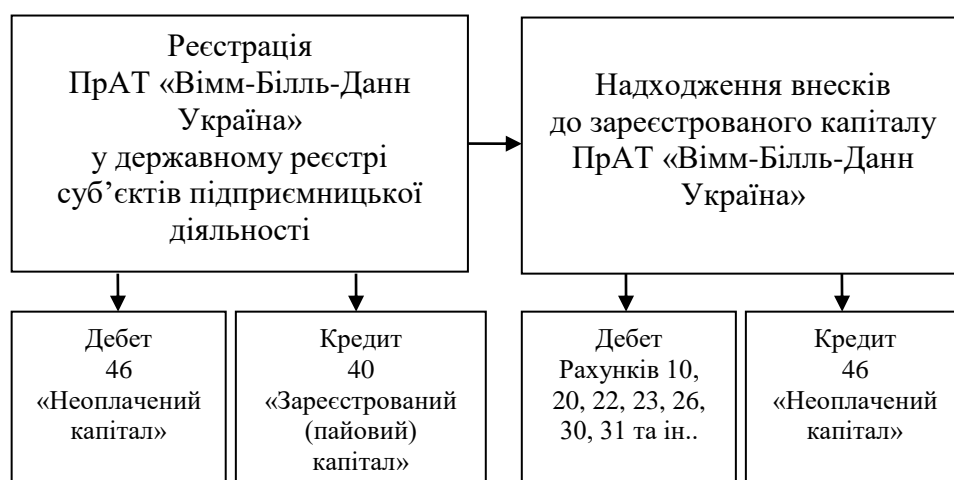

Рисунок 3.2 – Порядок обліку зареєстрованого капіталу у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Джерело: узагальнено автором

Отже, реальну вартість пайового капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» можна представити як різницю залишків за рахунками 40 і 46. Таким чином, сальдо за рахунком 40 є фактичною величиною пайового капіталу об'єкта дослідження, що відображено в установчих документах.

Аналітичний облік зареєстрованого капіталу ведеться за видами капіталу за кожним учасником, відображають відповідну суму капіталу, використовуючи для цього спеціальний журнал.

Для обліку нерозподіленого прибутку або непокритого збитку у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» використовують рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Причому за кредитом наводиться збільшення прибутку, а за дебетом, відповідно, збитки і використання прибутку. Даний рахунок має наступні субрахунки (рис. 3.3).

У ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [54] фінансовий результат із рахунку 79 переноситься на відповідний субрахунок рахунку 44 (рис. 3.4).

Рисунок 3.3 – Субрахунки рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)»

Джерело: узагальнено автором

В свою чергу, використаний прибуток дебетується за субрахунком 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді», а за кредитом – кореспондуються рахунки в залежності від напрямку використання прибутку.

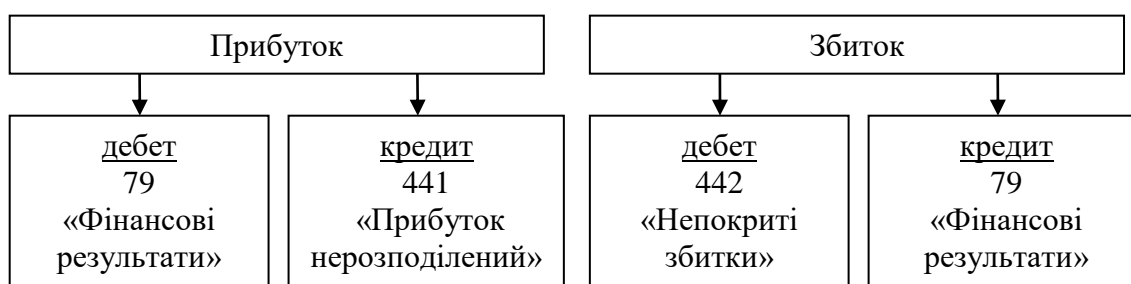

Рисунок 3.4 – Схема відображення фінансових результатів у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Джерело: узагальнено автором

Відображення операцій, пов'язаних із власним капіталом у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» наведено в табл. 3.7.

Таким чином, синтетичний і аналітичний облік власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» відповідає вимогам чинного законодавства. Ефективне управління капіталом неможливе без ґрунтовного контролю за змінами його величини та структури.

Суб'єктами управлінського контролю операцій зі власним капіталом виступають суб'єкти ведення бухгалтерського обліку, а саме управлінський персонал та спеціальні служби, створені на ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» з

метою контролю (загальні збори учасників, аудиторський відділ, інвентаризаційні комісії, служби внутрішнього контролю).

Таблиця 3.7 - Бухгалтерські проведення з обліку власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» на 01.01.2021 р.

Зміст господарських операцій	Первинні документи	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
		дебет	кредит	
Відображено розмір зареєстрованого капіталу згідно зі засновницькими документами	засновницькі документи, бухгалтерська довідка	46	40	133767,0
Відображено фінансові результати:				
– прибуток	бухгалтерська довідка	79	441	108902,0
Відображено використання прибутку	бухгалтерська довідка	441	443	108902,0
Використано прибуток для перерахунку до нерозподіленого прибутку	Рішення засновників, бухгалтерська довідка	443	441	108902,0

Джерело: побудовано автором за первинними даними підприємства

При організації контролю на підприємстві в першу чергу необхідно чітко усвідомити функції зареєстрованого (пайового) капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», а саме:

- основоположна (майно, внесене до зареєстрованого (пайового) капіталу, складає майнову основу для підприємницької діяльності товариства під час його створення);
- регулятивна (визначає частку кожного учасника, що впливає на розподіл майна під час виходу з товариства);
- довготривалого фінансування (використовується ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» протягом тривалого часу);
- організаційну (визначає організаційну структуру, а тому є фактором впливу на управління товариством);
- гарантійну (гарантує здійснення зобов'язань підприємства перед третіми особами (контрагентами)).

Організація контролю кругообігу капіталу зі сторони власника формується в період створення підприємства, при його купівлі, зміні власника контролюючого пакету акцій.

Дійсна методика внутрішньогосподарського контролю операцій зі зареєстрованим (пайовим) капіталом у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» включає виділення:

- об'єктів внутрішньогосподарського контролю;
- джерел інформації, програми;
- суб'єктів контролю;
- методів перевірки своєчасності розрахунків за вкладками до зареєстрованого (пайового) капіталу та за нарахованими дивідендами;
- відповідності зареєстрованого (пайового) капіталу розміру чистих активів підприємства;
- завдання, форми робочих документів внутрішнього контролера;
- оформлення результатів контролю.

Це забезпечує управлінський персонал ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства.

Послідовність реалізації контрольних процедур у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» під час здійснення внутрішньогосподарського контролю операцій зі зареєстрованим (пайовим) капіталом наведено на рис. 3.3.

Попередній, поточний та наступний внутрішньогосподарський контроль операцій зі зареєстрованим (пайовим) капіталом у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» проводиться з застосуванням методичних прийомів. До методичних прийомів можна віднести наступні: документальний (арифметична перевірка, формальна перевірка, логічна перевірка, економічна перевірка, нормативно-правова перевірка, взаємний контроль, зустрічна перевірка, аналітична перевірка фінансової звітності); фактичний (обстеження, перевірка майна в натурі, інвентаризації розрахунків з учасниками).

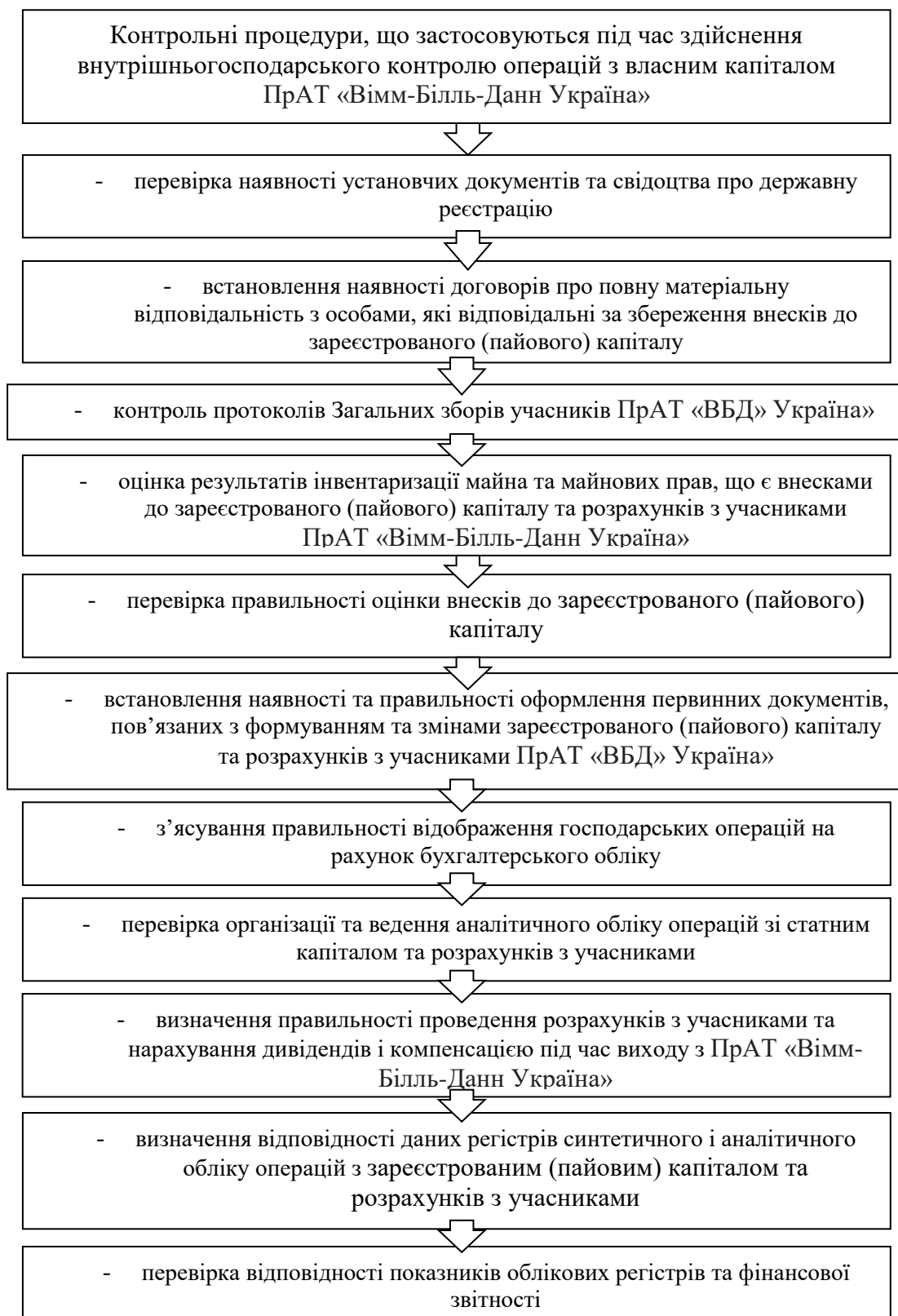

Рисунок 3.5 - Послідовність контрольних процедур під час внутрішньогосподарського контролю операцій з власним капіталом ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»

Джерело: побудовано автором

Постановка попереднього контролю зі сторони власників ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» полягає в опрацюванні та затвердженні всіх необхідних документів (від статуту до внутрішніх документів). Також у вирішенні питання про кадровий склад виконавчих органів, про ревізійну комісію, про затвердження аудитора.

Паралельно власники ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» визначають мету бізнесу, здійснюють вибір критеріїв його функціонування та встановлюють організацію системи контролю кругообороту капіталу. Забезпеченість підприємства зареєстрованим (пайовим) капіталом, достатнім для нормальної діяльності, визначає права загальних зборів акціонерів (учасників) як головний орган управління, його виняткову компетенцію, встановлює права та обов'язки всіх учасників, визначає склад, джерела майна підприємства, повноваження по розпорядженню майном, встановлює порядок розподілу прибутку.

Власники ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» призначають директора в якості одноосібного виконавчого органу управління, з визначеним строком його повноважень, з обов'язковим укладенням контракту, в якому обумовлені його задачі, права, обов'язки, відповідальність, система оплати праці, матеріальне заохочення тощо.

Власник визначає рівень витрат, які компанія змушена нести, оплачуючи власнику за згоду використовувати свої ресурси як фактор виробництва. У ньому прописані процедури контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, обліку, звітності, зберігання документів, реструктуризації та ліквідації ревізійної комісії. Тому власник впливає на кругообіг капіталу, приєднуючись до системи управління. Поточний контроль відбувається в момент здійснення операції, визначення напряму інвестиційних ресурсів тощо. Це запобігає можливим зловживанням при отриманні та виплаті коштів, сприяє фінансовій дисципліні та своєчасності фінансових і грошових розрахунків.

Поточний контроль за оборотом капіталу має бути в інтересах власників ПАТ «Вімм-Білл-Данн Україна». Він є ширшим, при умові що власники самостійно здійснюють оперативне управління.

Найпоширенішими з усіх видів контролю є наступні елементи керування. Включаючи перевірку річних звітів про виробництво та фінансову діяльність, оцінку активів компанії, перевірку фінансової дисципліни, аналіз фінансового стану тощо. Використання ресурсів до ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» – це процес, який слід розглядати інвесторами – як інвестицію, компанію – як джерело залучення капіталу для її створення. Для вирішення проблеми контролю з точки зору інвестора достатньо використовувати фінансові методи, які дозволяють визначити терміни та розмір повернення інвестицій.

Подальший контроль за циклом капіталу виконується неупередженою зовнішньою системою контролю, яка займає важливу роль у спостереженні за операціями та практикою (рада директорів, ревізійна комісія, ревізійна комісія).

З позиції ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», яке здійснює нагромадження капіталу, необхідно використовувати таку форму та метод контролю не лише для визначення наявності порушення, помилки чи шахрайства, а й дослідити задіяні ресурси, оцінити ефективність їх використання та збільшити резерв ресурсів. Слід звернути увагу, що наразі в Україні на практиці переважає прагматичний, вузький підхід до корпоративного контролю, переважно заснований на вивченні окремих видів корпоративних активів та джерел їх формування, що дуже важливо для ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна». Через це системі кругообігу капіталу, що є основою економіки підприємства, включаючи сукупність майнових прав та обов'язків, у практиці та теорії економічного контролю не приділено достатньої уваги.

4. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В результаті проведеного дослідження було висунуто гіпотезу, що основою діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта є капітал, який формується на початку діяльності організації, і надалі потребує регулярного аналізу та контролю за достатністю його величини, структури, та, у разі потреби, керівництву підприємства слід розробляти і вживати заходів, спрямованих на підтримку власного капіталу певній величині або збільшувати його.

В цьому аспекті облікове забезпечення та відтворення у фінансовій звітності інформації про власний капітал сприяє задоволенню потреби суб'єктів економічних відносин у процесі ухвалення економічних рішень.

У бухгалтерському балансі представлено інформацію щодо структури власного капіталу та його стану на початок і кінець звітного періоду. На вітчизняних підприємствах поруч із балансом використовується Звіт про власний капітал за формою № 4. У даному документі наведено за рахунок чого поповнювався або зменшувався власний капітал, а також операції, у результаті яких дане джерело майна господарюючого суб'єкта зазнало змін.

Таким чином, керівництву досліджуваного підприємства для прийняття управлінських рішень щодо власного капіталу в контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства, необхідно прийняти наступний алгоритм дій:

1. Всебічно проаналізувати стан, структуру та динаміку власного капіталу.

2. Розробити програму, план і здійснити документальну та фактичну перевірку стану власного капіталу враховуючи інтереси як зовнішніх так і внутрішніх користувачів.

3. Ознайомитися з аналітичними та контрольними результатами стану та динаміки власного капіталу, що дозволить обґрунтувати доцільність відповідних управлінських рішень.

Враховуючи той факт, що першим пунктом у алгоритмі прийняття управлінських рішень щодо власного капіталу є аналітичні процедури, то пропонуємо обліковим працівникам визначати не тільки його рентабельність, а й аналізувати склад та структуру наступним чином (табл. 4.1-4.3).

Таблиця 4.1 - Склад та структура джерел формування майна у ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна»

Джерела засобів	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %
Власний капітал	277917,0	24,5	386048,0	30,6	494950,0	40,4
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	9720,0	0,9	13284,0	1,1	643110,0	52,4
Поточні зобов'язання і забезпечення	846951,0	74,6	860551,0	68,3	88577,0	7,2
Разом джерел формування засобів	1134588,0	100,0	1259883,0	100,0	1226637,0	100,0

Джерело: побудовано і розраховано на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз складу джерел формування засобів у ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» (табл. 4.1) показав, що вони формуються за рахунок власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань. Структура джерел формування засобів приватного акціонерного товариства представлена наступним чином: у 2018 р. власний капітал складав 24,5%, а довгострокові зобов'язання – 0,9%, а поточні – 74,6 відсотків. У 2019 р. частка власного капіталу зросла до 30,6%, питома вага довгострокових зобов'язань зросла на 0,2 в.п і складала 1,1%, в той час як поточні зобов'язання зменшилися на 6,3 в.п. і склали 68,3 відсотки. У звітному періоді питома вага власного капіталу ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» знову збільшилась до 40,4%, а частка зобов'язань не перевищувала 60 відсотків. Відмітимо, що у 2020 р. питома вага довгострокових зобов'язань і забезпечень збільшилась на 51,4 в.п. порівняно з попереднім періодом, в той час як поточні зобов'язання у структурі джерел зменшилися на 61,1 в.п. Узагальнюючи аналіз структури джерел майна ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» можемо зазначити, що власний капітал

складає лише третину потрібних коштів на забезпечення діяльності досліджуваного підприємства.

**Таблиця 4.2 - Динаміка суми власного капіталу
У ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна»**

Показники	Роки			
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Сума власного капіталу, тис. грн	121744,0	277917,0	386048,0	494950,0
Темп росту, %	100,0	228,3	138,9	128,2

Джерело: побудовано і розраховано на основі фінансової звітності підприємства

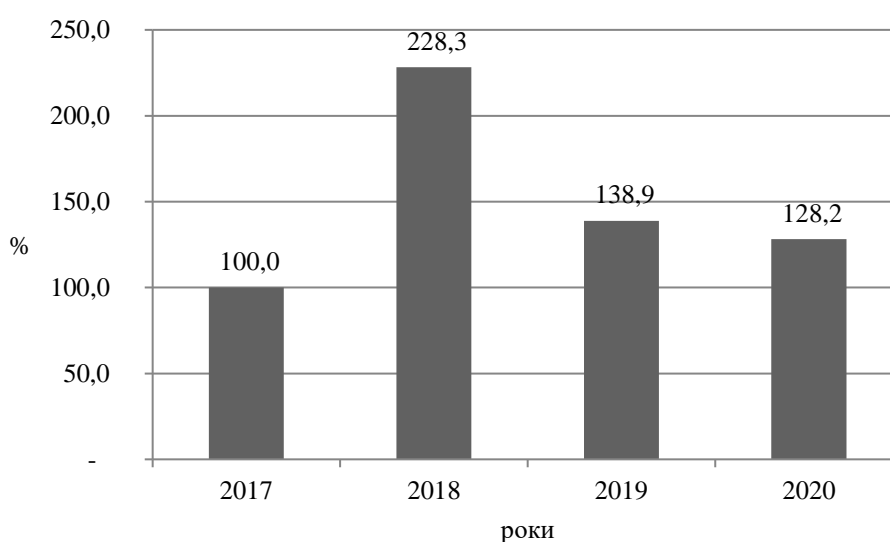

Рисунок 4.1 - Динаміка темпів росту суми власного капіталу ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна»

Джерело: побудовано автором на базі розрахунків табл. 4.2

У табл. 4.2 та на рис. 4.1 представлено динаміку сум та темпів росту власного капіталу ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна». Як показують наведені дані найбільше зростання власного капіталу було у 2018 р. порівняно з 2017 р., а саме у 2,3 рази. У 2019 р. показник зріс на 38,9%, а у звітному періоді зростання найменше, а саме 28,2 відсотки.

З'ясування ефективності використання власного капіталу вимагає звернути увагу на його структуру, зокрема, проаналізувати сталих показників до нерозподіленого прибутку, який може бути додано до суми власного капіталу (табл. 4.3).

**Таблиця 4.3 - Структура власного капіталу
у ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна»**

Показники	2017 р.		2018 р.		Відхилення, (+,-)	2019 р.		2020 р.		Відхилення, (+,-)
	сума, тис. грн	пит. вага, %	сума, тис. грн	пит. вага, %		сума, тис. грн	пит. вага, %	сума, тис. грн	пит. вага, %	
Зареєстрований (пайовий) капітал	133767	109,9	133767	48,1	-	133767	34,7	133767	27,0	-
Додатковий капітал	97643	80,2	97643	35,1	-	97643	25,3	97643	19,7	-
Нерозподілений прибуток	-109666	-90,1	46507	16,7	156173	154638	40,1	263540	53,2	108902
Усього власний капітал	121744	100,0	277917	100,0	156173	386048	100,0	494950	100,0	108902

Джерело: побудовано і розраховано на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз структури власного капіталу досліджуваного підприємства (табл. 4.3) дозволяє зазначити, що він складається з зареєстрованого, додаткового капіталі та нерозподіленого прибутку. Зареєстрований та додатковий капіталі протягом періоду дослідження не змінювались. Загалом власний капітал щорічно зростає. Таким чином, можна зробити висновок, що збільшення показника власного капіталу ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» залежить тільки від величини нерозподіленого прибутку та непокритого збитку, який зафіксовано у 2017 р.

Виходячи з того, що нерозподілений прибуток є капіталом створеним у процесі виробничої діяльності, який підприємство одержало у своє розпорядження без повернення від інших юридичних та фізичних осіб, то завданням внутрішніх аудиторів ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» є поточний контроль використання прибутку як основного джерела його формування.

Основними завданнями контролю нерозподіленого прибутку в умовах ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» є встановлення:

- достовірності відображення в обліку та звітності нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) від діяльності, здійснюваної підприємством;
- організації порядку розподілу прибутку згідно статуту та рішення зборів акціонерів (на основі протоколів зборів акціонерів).

Особливої пильності потребують можливі випадки виправлення помилок за минулий період, що виявлені в поточному році. Якщо подібні моменти було зафіксовано то це вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності. У зв'язку з можливим виявленням подібних фактів контролерам варто звернути увагу на зміст виявлених помилок і правомірність коригуючих записів, що здійснені для виправлення.

Важливість контрольних заходів щодо відповідності та грамотності облікового забезпечення формування та використання нерозподіленого прибутку пояснюється тим, що в умовах ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» даний вид прибутку (збитку) є єдиним джерелом зростання власного капіталу та, відповідно, є найважливішим чинником забезпечення росту ринкової вартості всього підприємства, а також є джерелом інвестиційних ресурсів.

Отже, в результаті опрацювання даних контрольної перевірки щодо обліку власного капіталу, зокрема нерозподіленого прибутку, керівництво ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» може прийняти виважені управлінські рішення щодо інвестиційних вкладень, виплат дивідендів акціонерам та використання нерозподіленого прибутку надзвичайних обставинах, наприклад, при сезонних коливаннях в попиті та т. ін.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на основі проведеного дослідження вирішено актуальні завдання щодо обґрунтування теоретичних положень та розроблення рекомендації щодо удосконалення обліку, аналізу та контролю власного капіталу на підприємстві. Основні висновки та результати, одержані в ході дослідження зводяться до такого:

1. Розглядаючи основну роль ринкових відносин у сфері управління, доведено наявність прав власності на активи, представлені категорією «власний капітал» у системі бухгалтерського обліку. Підтверджено, що бухгалтерський облік відображає формування та зміни власного капіталу в частині прав власника та розподілу праці в діяльності підприємства, забезпечує інформаційне забезпечення управління власним капіталом.

2. Узагальнено нормативно-законодавче регулювання щодо систем обліку та контролю (у тому числі власного капіталу). Проаналізувавши законодавчо-нормативні та теоретичні аспекти обліку, аналізу і контролю власного капіталу доведено, що роль власного капіталу з економічної точки зору полягає в забезпеченні господарюючих суб'єктів фінансовими ресурсами, які є необхідними для організації реальної економічної діяльності. З облікової точки зору власний капітал досліджується як елемент в активах підприємства, що залишається за вирахуванням всіх його зобов'язань. Фінансисти оцінюють власний капітал, як власні джерела фінансування засновників без визначеного строку їх повернення. Складові власного капіталу зазвичай поділяють на такі групи, як вкладений, накопичений та регулюючий капітал, кожен з яких виконує власні функції.

4. Дослідивши існуючі методики організації обліку, аналізу і контролю власного капіталу визначено, що результати аналізу дають змогу і зовнішнім, і внутрішнім користувачам отримати більш об'єктивну інформацію і, як наслідок, побудувати раціональну облікову систему з метою максимізації прибутку при одночасній мінімізації витрат та забезпечені відповідного рівня

безпеки. У кваліфікаційній роботі обґрунтовано, що за допомогою факторного аналізу рентабельності власного капіталу розрізі впливу певних чинників на прибуток доречно використовувати формулу, запропонованої фахівцями компанії Du Pont. Узагальнення методики обліку та контролю власного капіталу підприємства дозволяє зазначити, що раціональна організація бухгалтерського обліку власного капіталу завбачає таку його будову, за якої він забезпечив би вчасне вирішення завдань планування, контролю, управління, а також надання повної правової та неупередженої інформації за мінімальних затрат засобів і праці.

5. Проаналізувавши фінансово-господарську діяльність об'єкта дослідження – приватного акціонерного товариства «Вімм-Білл-Данн Україна» встановлено, що основним видом діяльності товариства є надання послуг з виробництва молочних продуктів з використанням давальницької сировини, наданої ТОВ «Сандора». Характеристика фінансових результатів ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» показала, що валовий і чистий прибуток та собівартість реалізованої продукції у 2020 році зростали порівняно з 2019 роком. Збільшення середньорічної суми активів та власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» підтверджує збільшення вартості майна підприємства і власних фінансових джерел його формування. Оцінка рентабельності використання коштів, які вкладені у виробництво і реалізацію свідчить про стабільне зростання, в той час як якість використання активів і власного капіталу, навпаки, в динаміці зменшується. Аналіз фінансового стану об'єкта дослідження показав, що станом на кінець звітної періоду ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» є ліквідним, але фінансово залежним підприємством. Власний капітал у ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» складається з зареєстрованого та додаткового капіталів. До власних джерел належить також нерозподілений прибуток. Проведений факторний аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» дозволяє зазначити, що у 2020 р. мультиплікатор власного капіталу складав 2,478, а це на 0,785 менше, ніж у попередньому періоді, в той час як його рентабельність у 2020 р. зростає.

6. Досліджено методи обліку та контролю щодо власного капіталу ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», які доводять, що форма обліку на підприємстві автоматизована. Організація обліку та рух первинних документів регулюються шляхом створення графіка документообігу. Графік документообігу впроваджено в систему управління ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» згідно з обліковою політикою підприємства за наказом керівника. Господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» тільки за наявності первинного документа. Для первинних документів, для яких відсутні стандартизовані бланки типових форм, на підприємстві оформляється бухгалтерська довідка. Аналітичний облік власного капіталу за рахунками ведеться за видами капіталу. Організація синтетичного і аналітичного обліку власного капіталу відповідає загальним вимогам ведення. На підприємстві сформовано відділ управлінського контролю. Суб'єктами управлінського контролю операцій зі власним капіталом виступають суб'єкти ведення бухгалтерського обліку, а саме управлінський персонал та спеціальні служби, створені на ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» з метою контролю (загальні збори учасників, аудиторський відділ, інвентаризаційні комісії, служби внутрішнього контролю).

7. Розроблено та обґрунтовано рекомендації щодо обліку та контролю власного капіталу підприємства в яких доведено, що керівництву ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» для раціонального управління власним капіталом в плані гарантування фінансової безпеки підприємства, необхідно: всебічно проаналізувати стан, структуру та динаміку власного капіталу; розробити програму, план і здійснити документальну та фактичну перевірку стану власного капіталу з урахуванням інтересів внутрішніх і зовнішніх користувачів; ознайомитися з аналітичними та контрольними результатами стану та динаміки власного капіталу, що дозволить обґрунтувати доцільність відповідних управлінських рішень.

Виходячи з того, що нерозподілений прибуток, як єдине джерело збільшення власного капіталу, є капіталом створеним у процесі виробничої

діяльності, який підприємство одержало у своє розпорядження без повернення від інших юридичних та фізичних осіб, отже завданням внутрішніх аудиторів ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна» є поточний контроль використання прибутку як основного джерела його формування. Результати контролю допоможуть прийняти виважені управлінські рішення щодо інвестиційних вкладень, виплат дивідендів акціонерам та використання нерозподіленого прибутку надзвичайних обставинах, наприклад, при сезонних коливаннях в попиті та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О. В., Мягих І. М., Росумака Т. Г. Власний капітал підприємства та проблеми його формування. Інтелект XXI. 2016. № 6. С. 161-169.
2. Аудит : підручник / [Петрик О. А., Зотов В. О., Кудрицький Б. В. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Петрик. Київ : КНЕУ, 2015. 498 с.
3. Аудит. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту : підручник / За ред. Немченко В. В., Редько О. Ю. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 540 с.
4. Безкоровайна Л. В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 4. С. 950-954.
5. Біологічні активи : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30, Наказ Міністерства фінансів України від 18.11.05 р. №790 (зі змінами і доповненнями). URL: <http://proaudit.com.ua/buh/standart/p-s-bo-30-b-olog-chn-aktivi.html>
6. Боднарчук А. В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу. Бізнес Інформ, 2013. № 3. С. 282-285.
7. Бодруг Т. М., Гаватюк Л. С. Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(1). С. 20-24.
8. Бродська І. І., Зінчук А. Г. Власний капітал: поняття та його складові в контексті національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Економічні науки. Серія : Економічна теорія та економічна історія. 2019. Вип. 16. С. 11-17.
9. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : Рута, 2014. 912 с.

10. Виноградова М. О., Жидаєва Л. І. Аудит : навч. посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 656 с.
11. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 від 28.05.99 р. №137. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Витрати: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 від 31.12.1999. № 318 URL : [http //zakon 4.rada.gov.ua](http://zakon4.rada.gov.ua)
13. Візіренко С. В., Макаріхін С. С. Методичні аспекти аудиту фінансової звітності підприємства. Сталий розвиток економіки. 2015. № 4. С. 170-176.
14. Воробйова Н. П., Музиченко Р. О. Аналіз фінансового стану підприємства: сутність і необхідність. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія : Економіка та менеджмент. 2017. № 13. С. 116-123.
15. Гейер Е. С., Шендригоренко М. Т., Шевченко Л. Я. Актуальні питання внутрішнього контролю власного капіталу підприємства та напрями їх вирішення. Торгівля і ринок України. 2020. № 1. С. 88-96.
16. Голуб Л. О. Оцінка аудиторського ризику та тестування засобів контролю фінансової діяльності підприємства. Наукові праці МАУП. 2014. Вип. 42. С. 207-214.
17. Голячук Н. В., Волот О. І., Голячук С. Є. Обліково-аналітичні аспекти ефективності використання власного капіталу. Наукові горизонти. 2020. Т. 23, № 11. С. 61–69.
18. Городня Т.А. Сучасна стратегія управління капіталом підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Вип. 18 (10). С. 250-253.
19. Господарський Кодекс України, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
20. Гострик А. Д. Облік власного капіталу в контексті національних та міжнародних стандартів. Студентські наукові студії : Молодіжний науковий журнал. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022.

21. Дерев'янюк С. І., Кузик Н. П., Олійник С. О., Ганяйло О. М. Аудит : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 380 с.
22. Деякі питання дерегуляції господарської діяльності: Постанова Кабінету міністрів України від 27.03.2019 р. № 367. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
23. Дохід: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
24. Дробязко С. І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу підприємств. Агросвіт. 2020. № 1. С. 3-8.
25. Євтушевська О. О., Чернов К. І. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура. Економіка харчової промисловості. 2020. Т. 12, Вип. 3. С. 17-24.
26. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 від 07.02.2014 р. № 73. URL: <http://pro-u4ot.info/>
27. Запаси: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 від 20.10.1999 р. №246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
28. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
29. Іщенко Я.П., Галайда Л.В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. Вип. 15 (1). С. 146-148.
30. Камінська Т. Г. Економічна сутність та класифікаційні характеристики капіталу підприємств. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2011. №2(20). С.230-245.
31. Каховська О. В., Макарова Г. С., Домащенко А. О. Обліково-аналітичне забезпечення процесу внутрішнього контролю власного капіталу підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 22. С. 196-200.

32. Королюк Т. М. Облік власного капіталу й аналіз його впливу на інвестиційну привабливість акціонерних товариств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2005. 22 с.
33. Кубік В. Д. Моделювання як метод формування облікової політики підприємства. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. Том 14. Вип. 2 (30). С. 171-184.
34. Кубік В. Д. Побудова ефективної моделі облікової політики підприємства – запорука ефективного управління і стратегічного розвитку. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/>
35. Лист Міністерства фінансів України від 21.12. 2005 р. № 31-34000-10-5/27793 «Про облікову політику». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05>
36. Лист МФУ від 29.07.03 № 04230-04108 «Щодо суттєвості у бухгалтерському обліку і звітності». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4108201-03>
37. Любар О. О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_75.
38. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік: підручник для студ. вищих навч. закл. спец. 6.050100 «Облік і аудит». Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с.
39. Мелень О. В., Майструк О. Д. Особливості організації обліку власного капіталу підприємств. Інфраструктура ринку: Електронний науково-практичний журнал. 2018. С. 371-375.
40. Мельник Т. Г., Димніч В. В. Організація бухгалтерського обліку та контролю власного капіталу. Молодий вчений. 2018. № 3(2). С. 670-675.
41. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2014 р. № 433 URL : <http://www.pro-u4ot.info/>

42. Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000 №356. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0356201-00>

43. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 17.12.2007 р. № 921. URL : <http://www.minagro.kiev.ua/page/77098>.

44. Міжнародний стандарт фінансового обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL : <http://www.minfin.gov.ua/file/link/392433/file/c.pdf>.

45. Міжнародні стандарти аудиту. URL :: <http://www.pro-u4ot.info/>

46. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

47. Музиченко Т.О. Організація облікового процесу складових власного капіталу. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4158>.

48. Нематеріальні активи: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 від 07.07.1999 р. №163. URL : <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO8.aspx>

49. Ночовна Ю. О. Особливості розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами. Ефективна економіка. 2018. № 11.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_11_65.

50. Об'єднання підприємств: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 р. № 163. URL: proaudit.com.ua/buh/standart/psbo-19.html

51. Основні засоби: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 від 27.04.2000 № 92. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

52. Петришин Л., Жидовська Н., Росток М. Теоретичні і методологічні аспекти обліку власного капіталу. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. 2020. № 27. С. 71-79.

53. Піхняк Т. А. Гармонізація обліку власного капіталу в контексті переходу до міжнародних стандартів. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 6(1). С. 136-141.

54. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291. URL: http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=50132&cat_id=57

55. Плотников Д. В. Оценка рентабельности бизнеса. URL: http://www.strategies.com.ua/statti_rentabel.html

56. Погрішук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. Економіка т держава. 2020. № 7. С. 16-23.

57. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. № 13-14, 15-16, 17. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

58. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 №88, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.06.95 за №168/704. URL : zakon2.rada.gov.ua

59. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

60. Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.06.2018 № 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0805-18>

61. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

62. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

63. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

64. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статутного капіталу: Закон України від 22.12.2010 р. № 2850-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

65. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

66. Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства: рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.06.2018 р. № 385. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

67. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

68. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

69. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2275-19>

70. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3480-15>

71. Рішення Аудиторської палати України від 18.04.2003 № 122 «Про порядок застосування в Україні стандартів аудиту та етики Міжнародної організації бухгалтерів»: сайт АПУ. URL: <http://www/apu.com.ua>.

72. Свірідова С. С., Пожар О. О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. Молодий вчений. 2014. № 11(14). С. 93-96.
73. Слесар Т., Шара Є. Організація технології облікового процесу власного капіталу. Вісник економіки. 2021. Вип. 2. С. 145-159.
74. Сопко В.В. Облік фінансових результатів. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2016. № 4. С. 138-147.
75. Спрощена фінансова звітність: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 від 25.02.2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0161-00>
76. Фінансові інвестиції: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 від 26.04.2000 р. № 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0284-00>
77. Фінансові інструменти: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 від 30.11.2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z1050-01>
78. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15>
79. Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. Стратегічний контроль ефективності використання власного капіталу на основі оцінювання показників похідного балансового звіту. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2018. Вип. 5. С. 57-66.
80. Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу: сутність та методика проведення. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2020. Вип. 1-2. С. 238-249.
81. Шендригоренко М. Т., Гейер Е. С., Шевченко Л. Я. Облік і контроль власного капіталу підприємства: організація та пропозиції з удосконалення. Вісник ДонНУЕТ. 2020 № 2(73). С. 91-98.

82. Яровенко Т. С., Свистільник К. П. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу в сучасних умовах. Вісник Дніпропетровського університету. Вип. 7(2). 2013. С. 189-194.

83. Anthony R.N., Welsch G.A. Fundamentals of Management Accounting. Irwin, 1977.

84. Auditing and assurance services: an integrated approach / Alvin A. Arens, Randal J. Eldez, Mark S. Beasley – 10th ed. – Pearson Prentice Hall, 2005. – 791 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "Вімм-Білл-Данн Україна"

Територія : Київська область, м.Вишневе

Організаційно-правова форма : Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності: Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників: 711

Адреса, телефон: 08132 Вишневе, ПРОМИСЛОВА, 7, (044) 490-52-60

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Баланс
(Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	728	1 673
первісна вартість	1001	6 838	8 082
накопичена амортизація	1002	(6 110)	(6 409)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	76 373	30 127
Основні засоби	1010	278 459	357 067
первісна вартість	1011	722 296	692 396
знос	1012	(443 837)	(335 329)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	44 020	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	12 182	0
Усього за розділом I	1095	411 762	388 867
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	21 320	22 817

Виробничі запаси	1101	21 320	22 817
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	639 467	694 269
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 035	2 163
з бюджетом	1135	3 865	12 051
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	420	504
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 892	830
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	1 892	830
Витрати майбутніх періодів	1170	940	1 236
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1	1
Усього за розділом II	1195	669 940	733 870
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	11 852
Баланс	1300	1 081 702	1 134 589

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	133 767	133 767
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	97 643	97 643
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-109 666	46 507
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	121 744	277 917
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	5 453
Пенсійні зобов'язання	1505	3 802	4 267
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	3 802	9 720
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	899 737	785 168
товари, роботи, послуги	1615	27 933	17 113
розрахунками з бюджетом	1620	1 554	1 853
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0

розрахунками зі страхування	1625	982	1 209
розрахунками з оплати праці	1630	4 111	4 884
одержаними авансами	1635	22	24
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	9 371	24 025
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	12 446	12 676
Усього за розділом III	1695	956 156	846 951
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 081 702	1 134 589

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	409 536	372 366
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(367 608)	(336 528)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	41 928	35 838
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	9 234	9 238
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(27 746)	(23 357)
Витрати на збут	2150	(2 739)	(8 430)
Інші операційні витрати	2180	(19 903)	(19 724)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(0)	(6 435)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	273 767	36 518
Інші доходи	2240	198	287
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(66 639)	(149 911)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2 453)	(2 618)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	205 646	0
збиток	2295	(0)	(122 159)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	49 473	21 768
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	156 173	0
збиток	2355	(0)	(100 391)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	156 173	-100 391

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	61 225	100 301
Витрати на оплату праці	2505	137 930	104 495
Відрахування на соціальні заходи	2510	26 003	21 473
Амортизація	2515	48 945	35 734
Інші операційні витрати	2520	143 884	127 586
Разом	2550	417 987	389 589

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 675 338 447	2 675 338 447
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 675 338 447	2 675 338 447
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,058000	-0,038000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,058000	-0,038000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

"Вімм-Білл-Данн Україна"

Територія: Київська область, м.Вишневе

Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності: Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників: 554

Адреса, телефон: 08132 Вишневе, ПРОМИСЛОВА, 7, (044) 490-52-60

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 673	1 361
первісна вартість	1001	8 082	7 688
накопичена амортизація	1002	(6 409)	(6 327)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	30 127	49 316
Основні засоби	1010	357 067	359 541
первісна вартість	1011	692 396	764 527
знос	1012	(335 329)	(404 986)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	12 187
Усього за розділом I	1095	388 867	422 405
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	22 817	15 337
Виробничі запаси	1101	22 817	15 337
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0

Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	694 269	813 797
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 163	4 998
з бюджетом	1135	12 051	714
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	504	335
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	830	1 130
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	830	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1 236	1 167
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1	1
Усього за розділом II	1195	733 870	837 478
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	11 852	0
Баланс	1300	1 134 589	1 259 883

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	133 767	133 767
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	97 643	97 643
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	46 507	154 638
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	277 917	386 048
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5 453	9 397
Пенсійні зобов'язання	1505	4 267	3 154
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	733
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0

у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	9 720	13 284
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	785 168	13 284
товари, роботи, послуги	1615	17 113	18 085
розрахунками з бюджетом	1620	1 853	5 075
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	2 937
розрахунками зі страхування	1625	1 209	1 363
розрахунками з оплати праці	1630	4 884	5 182
одержаними авансами	1635	24	30
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	24 025	20 359
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	12 676	15 439
Усього за розділом III	1695	846 951	860 551
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 134 589	1 259 883

Керівник

Пугаєва Людмила Анатоліївна

Головний бухгалтер

Дворнік Галина Петрівна

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2019 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	441 134	409 536
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(377 114)	(367 608)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	64 020	41 928
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	8 929	9 234
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(27 600)	(27 746)
Витрати на збут	2150	(2 822)	(2 739)
Інші операційні витрати	2180	(29 603)	(19 903)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12 924	0
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	160 275	273 767
Інші доходи	2240	22 425	198
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(66 639)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(2 453)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	131 773	205 646
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	23 642	49 473
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	108 131	156 173
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	108 131	156 173

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	67 687	61 225
Витрати на оплату праці	2505	173 526	137 930
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 139	26 003
Амортизація	2515	51 438	48 945
Інші операційні витрати	2520	109 342	143 884
Разом	2550	437 132	417 987

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 675 338 447	2 675 338 447
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 675 338 447	2 675 338 447
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,040000	0,058000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,040000	0,058000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Пугаєва Людмила Анатоліївна

Головний бухгалтер

Дворнік Галина Петрівна

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

"Вімм-Білл-Данн Україна"

Територія: Київська область, м.Вишневе

Організаційно- правова форма господарювання:Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності: Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників: 554

Адреса, телефон: 08132 Вишневе, ПРОМИСЛОВА, 7, (044) 585-26-70

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 361	980
первісна вартість	1001	7 688	3 852
накопичена амортизація	1002	(6 327)	(2 872)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	49 316	64 279
Основні засоби	1010	359 541	410 716
первісна вартість	1011	764 527	864 574
знос	1012	(404 986)	(453 858)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	12 187	11 943
Усього за розділом I	1095	422 405	487 918
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	15 337	9 957
Виробничі запаси	1101	15 337	9 957
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	813 797	711 644

послуги			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4 998	2 694
з бюджетом	1135	714	4 846
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	593
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	335	6 525
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 130	1 490
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1 167	1 563
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1	1
Усього за розділом II	1195	837 478	738 719
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1 259 883	1 226 637

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	133 767	133 767
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	97 643	97 643
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	154 638	263 540
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	386 048	494 950
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	9 397	5 436
Пенсійні зобов'язання	1505	3 154	2 800
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	733	634 874
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	13 284	643 110
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	13 284	2 981
товари, роботи, послуги	1615	18 085	21 044
розрахунками з бюджетом	1620	5 075	1 293
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 937	0
розрахунками зі страхування	1625	1 363	598
розрахунками з оплати праці	1630	5 182	5 357
одержаними авансами	1635	30	24
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	20 359	14 093
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	15 439	43 187
Усього за розділом III	1695	860 551	88 577
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 259 883	1 226 637

Примітки: Примітки до фінансової звітності, складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності представлені у розділі "Текст приміток".

Керівник

Пугаєва Людмила Анатоліївна

Головний бухгалтер

Дворнік Галина Петрівна

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	486 977	441 134
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(379 785)	(377 114)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	107 192	64 020
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	7 954	8 929
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(23 230)	(27 600)
Витрати на збут	2150	(4 942)	(2 822)
Інші операційні витрати	2180	(25 568)	(29 603)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	61 406	12 924
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	116 163	160 275
Інші доходи	2240	698	22 425
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(39 694)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2 449)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	136 124	131 773
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	27 222	23 642
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	108 902	108 131
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	108 902	108 131

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	62 817	67 687
Витрати на оплату праці	2505	161 312	173 526
Відрахування на соціальні заходи	2510	33 620	35 139
Амортизація	2515	58 036	51 438
Інші операційні витрати	2520	117 741	109 342
Разом	2550	433 526	437 132

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 675 338 447	2 675 338 447
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 675 338 447	2 675 338 447
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,041000	0,040000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,041000	0,040000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Пугаєва Людмила Анатоліївна

Головний бухгалтер

Дворнік Галина Петрівна

АНОТАЦІЯ

Гострик А. Д. Організація обліку, аналіз та контроль власного капіталу. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2022.

У кваліфікаційній роботі досліджено особливості організації обліку, аналізу та контролю власного капіталу на вітчизняних підприємствах.

Розглянуто законодавчо-нормативні та теоретичні аспекти обліку, аналізу і контролю власного капіталу. Зокрема уточнено економічну сутність власного капіталу як об'єкта обліку, аналізу і контролю. Систематизовано основні нормативно-правові акти як загального, так і спеціального характеру, які дозволяють своєчасно та правильно відображати в обліку операції з формування та зміни статутного, додаткового, резервного, вилученого капіталу та інших його складових.

У методичній частині кваліфікаційної роботи узагальнено методику дослідження організації обліку, аналізу і контролю власного капіталу для цілей управління, доведено, що об'єктами організації обліку власного капіталу є первинний етап, поточний та узагальнюючий, а об'єктами кожного етапу є номенклатури, носії номенклатур, їх рух та забезпечення.

В аналітичній частині кваліфікаційної роботи охарактеризовано фінансово-господарську діяльність приватного акціонерного товариства «ВІММ-БІЛЛЬ-ДАНН». Також охарактеризовано існуючий стан застосування методів обліку та контролю щодо власного капіталу підприємства для прийняття управлінських рішень.

У підсумковій частині кваліфікаційної роботи здійснено інтерпретацію результатів дослідження та обґрунтовано рекомендації щодо обліку та контролю власного капіталу об'єкта дослідження.

Ключові слова: власний капітал, облікове забезпечення, фінансовий стан, аналіз, контроль, управлінські рішення .

ANNOTATION

Hostryk A. Organization of accounting, analysis and control of equity. – Manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2022.

The features of the organization of accounting, analysis and control of equity at domestic enterprises are studied in the qualification work.

Legislative and normative and theoretical aspects of accounting, analysis and control of equity are considered. In particular, the economic essence of equity as an object of accounting, analysis and control is clarified. The main normative-legal acts of both general and special character are systematized, which allow to timely and correctly reflect in the accounting the operations on formation and change of the authorized, additional, reserve, withdrawn capital and other its components.

The methodological part of the qualification work summarizes the methodology of research of the organization of accounting, analysis and control of equity for management purposes, it is proved that the objects of the organization of equity accounting are the primary stage, current and generalizing, and the objects of each stage are nomenclatures their movement and provision.

The analytical part of the qualification work describes the financial and economic activities of the private joint-stock company "WIMM-BILL-DANN". Also the current state of application of methods of the account and control concerning own capital of the enterprise for acceptance of administrative decisions is characterized.

In the final part of the qualification work the interpretation of the research results is carried out and the recommendations on the accounting and control of the own capital of the research object are substantiated.

Key words: equity, accounting support, financial condition, analysis, control, management decisions.